

ΠΡΟΟΔΟΣ

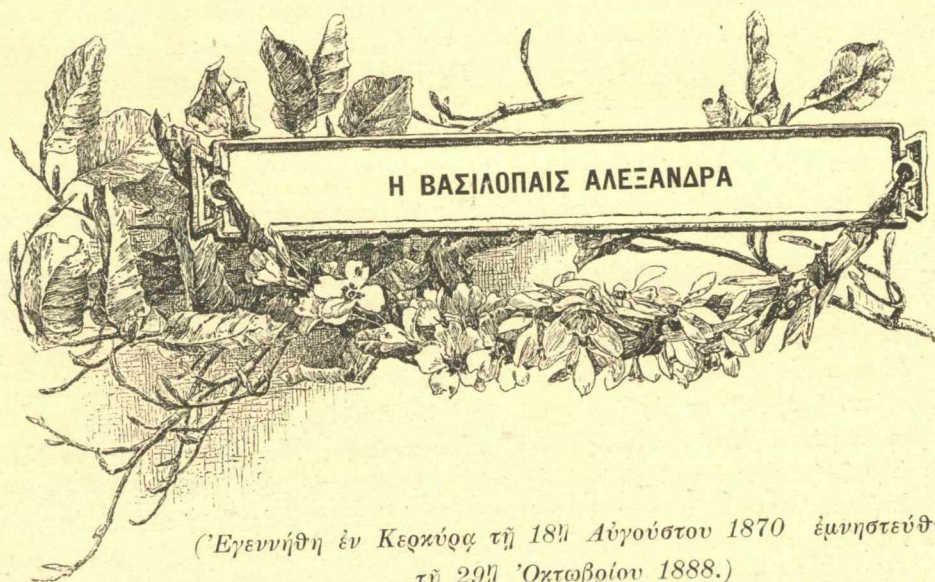
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ.

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ, τῆ 15/27 Φεβρουαρίου 1889.

ΑΡΙΘ. 2.

(Εγχεινήθη ἐν Κερκύρα τῆ 18ῃ Αὐγούστου 1870 ἐμνηστεύθη
τῆ 29ῃ Ὀκτωβρίου 1888.)

Τοῦ ῥόδου ζωγραφίζουσι τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα,
Κ' εἰς χάρτην ἄψυχον νεκρὸν πολλάκις θεωρεῖται·
Ἄλλὰ νὰ εἰκονίσωσι δὲν δύνανται ἀκόμα,
Τὰς θελατικὰς κινήσεις τοῦ καὶ τ' ἄρωμά τοῦ· μήτε
Τὴν Ἀλεξάνδρην ἢμπορεῖ κανεὶς νὰ προσεγγίσῃ·
Τὴν ζῶντα τοῦ κάλλους Τῆς χρωστήρ θ' ἀπεικονίσῃ,
Τὸ βλέμμα Τῆς τὸ ἔμφυχον καὶ τὴν ἀβρότητα Τῆς,
Τὴν λαλίαν, τὴν κίνησιν καὶ τὸ μειδιᾶμά Τῆς;

Ἀθήνησι.

Α. Π.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΕΝ Τῷ ΠΑΡΟΝΤΙ ΤΕΥΧΕΙ

Η ΕΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΔΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ.
ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΤΕΜΑΧΙΟΝ ὑπὸ Ι. Καίσαρη.
ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ.

ΤΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ.

Οπόςα υπό τόν τίτλον τούτον δέν ἐγράφησαν εὐγλωττα καὶ ἄμα καὶ καλά, ἀλλὰ καὶ ὑπόση κρατεῖ σύγχυσις ἐν τῇ ἀληθινῇ ἐρμηνείᾳ τῶν λέξεων τούτων. Αἱ διάφοροι ἕξεις καὶ τελεταί, μεθ' ὧν ἐορτάζονται αἱ ἄραι ἡμέραι αἱ ἀναμνησκουσαι τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἡμετέρας θρησκείας, τὴν θείαν ἐνοσίχθισιν δύναται νὰ παράσχωσι ἀμυδράν τινα ἰδέαν τῆς διαφορᾶς καὶ πληθύνους τῶν ἐνοιῶν, ἃς ἐκδηλοῦσιν αἱ ἀνωτέρω κείμεναι λέξεις. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἐν τινι Ἀγγλοσαξωνικῇ χώρᾳ καθολικὴ μὲν τυπικότης τῶν χριστουγενείων πανηγύρεων καὶ συνηθειῶν διέπει καὶ κυβερνήτῃ καὶ ὡς ἑτεροκίνητον σῶμα ἄγει καὶ φέρει πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, μωροτρόπως δὲ ἐρμηρεύονται τὰ θεμελιωδέστατα δόγματα τοῦ χριστιανισμοῦ, φανατικῶς καταδιώκουσιν ἀλλήλους αἱ ποικίλαι αἱρέσεις, καὶ πολυάριθμοι ἐνοιοὶ ἀποδίδονται εἰς τὴν φράσιν θρησκευτικῶν πνεύμα. Κατὰ τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα τὰς ἐορτάς καὶ ἐὰν ὁ κόσμος ᾗθελεν ἔλθῃ ἄνω καὶ κάτω, οὔτε Κοινοβούλιον συνεδριάζει, οὔτε ὑπουργὸς σκέπτεται περὶ τῶν ἀγγλικῶν ἢ εὐρωπαϊκῶν συμφερόντων, οὔτε ὑπάλληλος διατάσσεται τὴν ἐκτέλεσιν ὑποθέσεως ἀφορώσης τὸ Κράτος. Ἀγγλικανοί, καθολικοί, Πρεσβυτεριανοὶ καὶ κουάκεροι εὐθυμοῦσιν οἱ πάντες πατριωτικῇ τῇ μεθόδῳ, ἀρχόμενοι ὅμως ἀπὸ τῆς τῶν ἐορτῶν λήξεως, τῶν συνήθων ἐριδίων καὶ διαπληκτισμῶν ἢ θρησκεία ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας τροποποιεῖ ἀληθῶς τὴν ἀληθινὴν ἀνθρωπίνην φύσιν μεταβάλλουσα αὐτὴν καὶ χωρίζουσα πρῶτον εἰς πνεῦμα καθαρὸν καὶ ἀνωτάτου βαθμοῦ, εἶτα εἰς ὕλην τελείαν καὶ βραβειαν μοχλοῦ πρὸς ἔγερσιν θεομένην. Ἀμέσως ὅμως κατόπιν ἀναλαμβάνει τὴν σθεναρὰν ἐκείνην ζωὴν, ἧτις ἐπεφάνη μὲν ἐπὶ τοῦ παγκοσμίου ὁρίζοντος ὑπὸ τὴν ἐπιβλητικὴν τοῦ Μίλτωνος καὶ τοῦ Σαίξπηρου μορφήν, ἔλαμψε δὲ τῶν ἀγίων τῶν καθιερωσάντων τὰς βάσεις τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐλευθερίας, ἀλλὰ περιτράνωσ ἐξεδηλώθη καὶ διὰ τῶν λεπτολόγων θρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν συζητήσεων, αἵτινες διήγειραν αἰσθητικὰ πόρω ἀπέχοντα τοῦ πνεύματος οὐ μόνον τῆς χριστιανικῆς ἀλλὰ καὶ πάσης θρησκείας. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα οὔτε περὶ τῶν πρώτων ἐλατηρίων τῆς μεταβολῆς τῶν δογμάτων ἐν Βρετανίᾳ, ἄτινα, ὡς γνωστόν, ἀναζητήσεται εἰς τὴν τοῦ Ἐρρίκου Η'. διαθήσιν πρὸς τὸ ἀλλάσσειν συζύγους ὡς τοὺς χιτῶνας καὶ εἰς τὴν ἀντιζηλίαν Ἐλισσάβετ καὶ Μαρίας, οὔτε περὶ τῶν μεγάλων ἐθνικῶν σκοπῶν, οὐδ' ἐξυπηρέτησαν αἱ δογματικαὶ τῆς Ἀγγλίας διαφοραὶ πρὸς τὸν Πάπαν καὶ τὰ παπίζοντα κράτη. Πρόκειται νὰ μάθωμεν, ἂν ἡ ἀνεπτυγμένη ἐκείνη καὶ διὰ πολυειδῶν διακριθεῖσα ἀγίων χώρα, ἡ ὀνομαζομένη Ἀγγλία, ἐν ταῖς διεθνεῖσιν ἢ ἐν ταῖς ἀτομικαῖς τῶν πολιτῶν αὐτῆς σχέσεσιν ἔχει διηγετικῶς ὑπ' ὄψει καὶ σέβει καὶ ἀκολουθεῖ, ὡς κοινῶς πιστεύεται, τὸν φόβον τοῦ θεοῦ, ἂν ἐμπνέεται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν παραγγελεμάτων τοῦ Εὐαγγελίου, ἂν φρονῇ ὅτι, ὅπως ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐσταυρώθη καὶ ἔπαθε πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, οὕτω καὶ ἐκείνη πρέπει ν' ἀγαθοεργῇ καὶ νὰ πάσχῃ ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ὅπως πλησιάσῃ πρὸς τὸ θεῖον, ἂν τηρῇ τοὺς διεθνεῖς ὅρκους καὶ ἂν οἱ κάτοικοι αὐτῆς φυλάττωσιν ὅλας τὰς δέκα ἐντολάς τοῦ Κυρίου. Δικαιούμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ταῦτα πάντα βλέποντες μετὰ πόσης δραστηριότητος τελοῦνται ὅλα αἱ ἐξωτερικαὶ ἐκκλησιαστικαὶ λειτουργίαι καὶ πανηγυρίζονται ὅλα αἱ θρησκευτικαὶ ἐορταί. Δυστυχῶς ἢ αὐστηρὰ τήρησις τῶν παραδεδομένων οὐδεμίαν κέντηται σημασίαν ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῆς κατὰ τοῦτον ἢ ἐκείνων τὸν βαθμὸν ἐπικρατήσεως τοῦ ἀληθινοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος καὶ πάντα τὰ πεπολιτισμένα ἢ ἡμιπεπολιτισμένα ἔθνη ἐν τε ταῖς πρὸς ἄλληλα καὶ ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς τῶν ἀτόμων σχέσεσιν ἐξ Ἰσοῦ ἐμπνέονται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐξ Ἰσοῦ ἐνθυμοῦνται τὰς τε πλάκας τοῦ Μωυσέως καὶ τῶν Ἀποστόλων τὰ θεῖα κηρύγματα.

Τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα ἐν τῇ Γαλλίᾳ ἐπικαλοῦνται π. χ. σήμερον ὅσοι ἐκορέσθησαν ἡδονῶν ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐκείνοι τῶν ὀπίσθων οἱ πρόγονοι ἐνετρώθησαν ἐν ταῖς ἀλαῖς τῶν τελευταίων Βουρβόνων, ὅσοι ὑπὸ κληρικῶν σχῆμα εἰσῆγαγον τὸν σατανᾶν εἰς τὰς οἰκογενείας, ὅσοι ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν περιφερόμενοι ὀπλιζοῦσι λαοὺς τέως ἀδελφοὺς καὶ ἐκπολεμῶσιν αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους.

Ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος τὴν ἐξόντωσιν ἀπολοφύρονται οἱ τὰ πλοῦτη τῶν πιστῶν τέως ἐν τῷ ἰδίῳ κορβανᾷ ἀποθησαυρίζοντες καὶ ἐπαύλεις πλουσίας νεμόμενοι καὶ χαρίτων γοισθῶν ἀπολαύοντες καὶ ἐν παραδείσοις ἐπιγείοις διακίβωτοι, ἦμιστα ὁμοῖους πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος περιγραφόμενους παραδείσους τῆς θείας εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος.

Ἐν Γερμανίᾳ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος γνώμων εἶναι ἡ ἀνάμνησις τῶν σχέσεων τῆς Αὐτοκρατορίας πρὸς τὴν Παπικὴν, ἢ πολυκροτος καταστάσα διὰ τῆς ἐν Κανώσᾳ ταπεινώσεως Ἐρρίκου τοῦ Δ' πρὸ τοῦ Πάπα Ἰλδεδβράνδου καὶ ἡ συζήτησις περὶ τῆς θέσεως, ἣν πρέπει νὰ κατέχῃ ὁ Πάπας καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ὑποδεχόμενοι ἀλλήλους — θέσεως ἀντιπροσωπευσοῦσης τὸ δίκαιον, ὅπερ κέντηται ὁ πρῶτος νὰ διευθύνῃ καὶ ἐμπνέῃ τοὺς ἐν χώρᾳσι ἀπίστον ἐπισκόπους καὶ ἐφημέριους, τὸ καθῆκον, ὅπερ ὁ δεύτερος νὰ φημοὶ τὰ καθολικὰ λάλα στόματα τὰ θέλοντα νὰ ὁμλώσιν περὶ σχολείων καὶ πολέμων, ἐν ᾧ ὁ προσωρισμὸς τῶν εἶναι νὰ ἐρμηρεύσιν τὴν Παλαιὰν καὶ τὴν Νέαν Διαθήκην.

Εἶναι περίεργος λίαν ἡ διεύθυνσις, ἣν λαμβάνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ θρησκευτικὸν αἰσθητικὸν ἐν Ρωσίᾳ· ὁ ἀξιομειώσιν πάσχων ἀλληλοδιαδόχως ἀριθμὸς τῶν αἱρέσεων καθιστᾷ ἀμφίβολον τὸν χαρακτήρα τῆς Αὐτοκρατορίας ἐκείνης ὡς ὀρθοδόξου, διότι οἱ γεννάει αἱρεσιάρχαι ὡς πρῶτον σύμβολον ἐπὶ τῆς σημαίας αὐτῶν ἀναγράφουσι τὴν κατάρρησιν τῆς θείας ἐνσαρκώσεως, μεθ' ἣν ἔπονται ἐρμηγεῖαι ποικίλαι καὶ κωμικαὶ τῶν μεγάλων ἀρχῶν τοῦ εὐαγγελίου ἀπολήγουσαι σχεδὸν πάσαι εἰς τὴν ἐλπίδα προσεχοῦς κοινοκτημοσύνης.

Ἐν Ἰσπανίᾳ δὲ τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα κέντηται ἱστορίαν, ἧς ἡ τελευταία σελὶς δὲν ἐγράφη ἀκόμη — καθὼς ἐν γενεῖ ἡ ἱστορία τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος καθ' ἅσασαν τὴν ἀνθρωπότητα δὲν θέλει συγγραφῆ ἢ ὅταν παύσεται αὕτη ὑπάρχουσα, ὅποτε οὐδεὶς ὁ συγγραφέων, ἢ ὁ δημιουργήσας θεός. — Ἀλλὰ διακρίνοντες τὴν Ἰσπανίαν διὰ τῶν ἀνωτέρω λέξεων, ἐννοοῦμεν ὅτι ἐκεῖ τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα συνθέτει γοργῶς καὶ ἀπροσκόπως οὐλοῦσιν μονοτόνους τὸν αὐτὸν σχεδὸν τύπον φεροῦσας καὶ ἐλάχιστον ἀπ' ἀλλήλων διαφερούσας καὶ μοιραίως τὰ αὐτὰ περίπου γράμματα ἐπαναλαμβάνουσας.

Καὶ χειροκροτεῖται μὲν ἐνίοτε ἐν ὀρμῇ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας ἢ τὰς ἡμεῖς ἀρχὰς τῆς ἀνεξιδηθητικῆς ἐξαιρέσεως καὶ κηρύττουσα εὐγλωττία τοῦ Καστελλάρ, ὡς ἐξέχουσα ἐν Εὐρώπῃ Ἰσπανικὴ εὐγλωττία, περισυλλέγει ὅμως περὶ ἑαυτὴν πλείονας θιασώτας ἢ σημαία τοῦ Δὸν Κάρλου, ὡς σημαία εἶτι ἰσπανικωτέρα, διότι ὑφ' ἑαυτὴν βλέπει σταυροφόρους στρατιώτας καὶ κολογήρους ξυφοφόρους προμάχους τῆς πίστεως καὶ τοῦ θεοῦ δικαίου καὶ τοῦ νομίμου, ὡς φρονεῖ, θρόνον· Καὶ δὲν ἐδιδάχθη ἡ Ἰσπανία ἐκ τῶσων σκληρῶν περιπετειῶν καὶ δὲν ἀπέκαμεν ἐρμηρεύουσα ὑπὸ τὴν στενωπῆν αὐτοῦ σημασίαν τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα καὶ δὲν φαίνεται εἰσέτι κατανοήσασα ἢ ὑποπεύσασα μήπως αἱ ἐξ αὐτῆς ἐπελθοῦσαι θύελλαι κατὰ τῆς Εὐρώπης, ἦνε καρπὸς ἀρᾶς, ἦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς ἀφῆκαν μυριάδες Ἀράβων, Ἰουδαίων καὶ αἰρετικῶν θυσιασθέντων εἰς δόξαν τοῦ ἰσπανικοῦ χριστιανισμοῦ, ὅστις σμικρὸν, ὡς φαίνεται, διέφερε τοῦ πρώτου ἀγρίου τῶν Ἑβραίων Ἰεχωβά. Τῇ ἀληθείᾳ δύναται τις νὰ

ὑποπέσει τὴν ἐπήρρειαν τοιαύτης ἀρᾶς, ὅταν ἀναλοισθῇ ὅτι ἕνεκα ἰσπανικῶν γάμων ἐξεπολεμώθη ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΔ' σύμπασα ἡ Εὐρώπη εἰρηγεύσασα ὅπως οὖν διὰ τῆς ἐν Οὐτρέχτῃ Συνθήκης, ὅτι ἐπὶ Γκιζώτου καὶ Παλμεστρώνος, ἕνεκα ἄλλων ἰσπανικῶν γάμων, ὀλίγου δεῖν ἐξιδεφύλοισιν ἢ Γαλλία καὶ ἢ Ἀγγλία, ἂν μὴ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ τότε παροργισθεὶς ἐκ τῆς ἀποτυχίας Παλμεστρώων ὑπεδάλυσε τὴν κατὰ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου ἐξέγερσιν, ὅτι ἐκ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ ἰσπανικοῦ θρόνου πόλεμος ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἤρθη δευτὸς τῷ 1870, ὅτι δύο ξένων, ἐνὸς γερμανοῦ καὶ ἐνὸς γάλλου ἤττημένου, τοῦ Βαζαίν, ἐπὶ ἰσπανικοῦ ἐδάφους στόμα πρὸς στόμα λαλοῦντων, οἱ ἐμπιστευτικοὶ λόγοι μεταδοθέντες ἐσχάτως εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν ἀτμοσφαιρὰν ἐμόλυναν αὐτὴν ὡς φοβερὸν μίasma πανώλους καὶ νέαν σύγκρουσιν ἢ τοῦλάχιστον τῶν συμπεφωρημένων διαλύσιν ἀπειλοῦσιν. Ὡ! βεβαίως δὲν θὰ κατορθώσωσι νὰ εἰρώσι κατὰ μυριάδας ὁπαδοὺς τῶν κοσμογονικῶν αὐτῶν δοξασίων οἱ Δαρβίνοι καὶ οἱ Χάικελ· ἀλλ' οἱ φρονοῦντες ὅτι αἱ δοξασίαι ἐκείναι πρέπει νὰ καταπολεμηθῶσιν, οἱ κηρύττοντες ὅτι τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα πρέπει νὰ ἐνισχυθῇ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος, διὰ τῶν ἡθικοποιτικῶν συγγραφῶν, διὰ τῆς καταλλήλου διδασκαλίας τῶν Χριστιανικῶν παραγγελεμάτων ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσι μήπως αἱ παραδοξολογίαι τῆς ζωολογικῆς ἐπιστήμης ἀρχαί εὐρίσκουσιν τὰ ὄπλα αὐτῶν ἐν τῇ ἐγωιστικῇ, τῇ ὑπὸ ἀνθρωπίνων καὶ κοσμικῶν ἀδυναμιῶν ἐμπνεομένη πολλῶν, ἐν τῇ Φαρισσαϊκῇ ἴσως ἐρμηνεῖᾳ τῆς ἐνοίας τῶν λέξεων „θρησκευτικὸ πνεῦμα“.

Μεταξὺ τῶν ἀληθινῶν Χριστιανῶν τῆς Εὐρώπης κατανακτεὸς ἀνατιρρητὸς ὁ κ. Γλάδστον. Ἐν τούτοις ἐκείνος προὐκάλεσε πολυλάκας καὶ ἐν τῇ πατριδὶ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ καταυγιάς διαμαχῶν καὶ ἐριδίων ἢ ἐνεθάρρυνε τὰ μίστη ἀδελφῶν τέως ἐθνῶν πρὸς ἄλληλα δημοσιεύσας ἐρμηνεῖας παραδόξους καὶ ἐπιβλαβεστάτας ἢ περὶ τοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος ἐν γενεῖ, ἢ περὶ τῶν διαφορῶν δογμάτων τοῦ Χριστιανισμοῦ ἰδίᾳ. Δὲν θέλωμεν νὰ ἀναμνησῶμεν ἐνταῦθα πὼς πρὸ τιῶν ἐτῶν ἐνθουσιωδῶς ἐχαίρεισε τὴν ἐπὶ τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ἀναθρόσασαν καὶ ὑποδαυλισθεῖσαν πολιτικὴν ἐξέγερσιν ὡς ἀνάπτυξιν ὑψηλοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος. Ἀναπολοῦμεν μόνον τὸν φοβερὸν πόλεμον, ὃν προὐκάλεσε τῷ 1875 δημοσιεύσας τότε φυλλάδιον κατὰ τῶν καθολικῶν ὡς ἐχθρῶν γενομένων πάντοτε πρὸς τὰ κράτη, ἐν οἷς ζῶσιν ὅταν ταῦτα δὲν διάκεινται φιλικῶς πρὸς τὴν Παπικὴν ἔδραν. Δὲν ἐννοοῦμεν, ἄπαγε! νὰ διαφιλονεικῶμεν τὸ ἰσχυρότατον κύρος τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ ἐπιχειρημάτων· ἀλλὰ τὸ θέμα τοῦ ἐξήγειρε τὴν συζήτησιν περὶ τῶν πρὸς ἄλληλα διωγμῶν τῶν διαφορῶν δογμάτων καὶ εἰς σοφὸς θεολόγος ποιμενάρχης δὲ καθολικὸς Ἄγγλος, ὁ Βιοῦθμαν, αἴφνης προῆλθεν εἰς μέσον κηρύττων διὰ τῆς γραφίδος ὅτι, „ἂν αἱ παραδόσεις τῆς ἀρχαίας Αὐτοκρατορίας διετηρήθησαν, ὡς βεβαίαι ὁ Κ. Γλάδστον ἐν τοῖς ἐγκυκλίσι καὶ τῷ Συλλάβῳ Πίου τοῦ Θ', αὐτὰ διετηρήθησαν ἐπίσης ἐν τῷ γενικῷ συστήματι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ συστήματι τοῦ Ἀγγλικοῦ πολιτισμοῦ“, ἐμνημόνευσε δὲ δια-

φορῶν διαταγμάτων τῶν Βρετανῶν βασιλέων καὶ ψηφισμάτων βουλευτικῶν ὑποστρηξάντων διὰ ποινικῶν νόμων τὰ ἐκάστοτε κρατοῦντα δόγματα καὶ καταδιωξάντων τὰ ἐναντία. Ἐν τῇ σκανδαλώδει ἐκείνῃ συζητήσεται, καθ' ἣν καθολικοὶ καὶ ἀντιπαπισταὶ ἐφιλοτιμήθησαν ν' ἀποκαλύψωσι πάντα τὰ θρησκευτικὰ τῆς Ἀγγλίας ἐκείνη τὰ καταδικνούοντα πόσον μακρὰν τῶν εὐαγγελικῶν παραγγελεμάτων καὶ τοῦ ἀληθινοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος ἔφερον αἱ μισσαλλοδοξίαι καὶ οἱ ἀμοιβαῖοι θρησκευτικοὶ διωγμοί, περιοδικῶν τι προῦβαλε καὶ ἀντέγραψε πρὸς εἰρήνευσιν τῶν πνευμάτων οὐδέποτε ὅμως ἐπελθοῦσαν τὴν ἐξῆς ὥραϊαν παράγραφον ἐκκλησιαστικῆς πονήματος δημοσιευθέντος τῷ 1854. „Ἐπιθυμῶ ὅπως ὅλα τὰ θρησκευτικὰ κόμματα, καθολικοὶ καὶ διαμακροβόμοι συμφωνήσωσιν ὥστε οἱ αἰρετικοὶ νὰ ἐκβιάζονται μόνον διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ἐπιχειρημάτων, νὰ κἀνται μόνον ἐν τῇ φλογὶ τῆς ἀγάπης, ἀποκεφαλίζονται μόνον διὰ τοῦ ξίφους τῆς προσευχῆς καὶ τῶν καλῶν ἔργων... Τὸ κατ' ἐμὲ ἔχω πίστιν εἰς τὴν πίστιν μου καὶ πέποιθα ὅτι ἂν χρώμεθα μόνον τοῖς ὅπλοις, ἄπερ ἔδθηκεν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ὁ θεὸς ἰδρυτῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ, θὰ πλησιάζωμεν εἰς ὁμόφωνον ἀπόφασιν περὶ τῆς μεγάλης ταύτης ἔριδος, ἧτις οὐδέποτε δύναται νὰ λυθῇ διὰ τῶν ὅπλων τῶν κοσμικῶν πολέμων.“

Λαμπρὰ καὶ ἄρια λόγια· ἀλλὰ πότε ἐλήφθησαν σπουδαίως ὑπ' ὄψει καὶ πότε πρακτικῶς ἐψηφίσθησαν. Ἐνὸσφ δὲ δὲν τηρηθῶσιν αἱ ἐν αὐτοῖς ἀρχαί, ἐνὸσφ δὲν κατανοηθῇ ὅτι τὸ θρησκευτικὸν πνεῦμα ἀναζητήσεται ἐν τῇ ἀπλῇ καὶ φυσικῇ ἐξηγήσει τῶν θείων τοῦ εὐαγγελίου παραγγελεμάτων, ἐνὸσφ δὲν πληρωθῶμεν ὑπὸ τῆς μεγάλης χριστιανικῆς ἀληθείας ὅτι ὀφείλομεν ἀγαπᾶν ἀλλήλους καὶ μιμεῖσθαι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν παθόντα Θεόν, ὅστις συνεχῶρει τοῖς μισοῦσιν αὐτόν, ἐν ὅσφ ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἀναγνωρίζωμεν τὴν θείαν ἀρχὴν τῆς εὐλαβείας πρὸς τὰ δίκαια ἀλλήλων, ἐν ὅσφ συνομοτοῦμεν ἐν τῷ κρυπτῷ περὶ τῆς ἐξουσιώσεως τῶν ἀσθεῶν καὶ τῆς ἀρπαγῆς τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν, ἐν ὅσφ χάριν σκοπῶν ἐγωιστικῶν καταδαπανῶμεν τοὺς ἰδρώτας τῶν λαῶν πρὸς ἐπαύξησιν καὶ τελειοποίησιν τῶν μηχανημάτων τῆς ἀμοιβαίας καταστροφῆς, οἱ ἀνόσιοι κοσμογόνοι καὶ ζωολόγοι καταργοῦντες μὲν τὰς παραδόσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀσθηρότητος καὶ τυπικότητος τελοῦμεν ἐν Εὐρώπῃ μὲν ἐν γενεῖ, ἰδίᾳ δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐορτάς τῶν Χριστουγέννων, ὡς ἀπλάς ἕξεις καὶ ὡς ἐθνικὰς παραδόσεις ἦμιστα ἀναπολοῦσας τὰς ποικίλας πράξεις τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ δράματος τῆς ἐνσαρκώσεως, καὶ ὡς ἐλάχιστον συντελοῦσας εἰς τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν τῶν τε χριστιανικῶν καὶ ἀνθρωπίνων καθόλου καθηκόντων.

Πρὶν ἢ τῇ ἀληθείᾳ στρέψωμεν τὰ ὄπλα ἡμῶν κατὰ τῶν ἐπισημονικῶν παραδοξολογῶν, ἀναλοισώμεθα ὅτι αὐτὰ ὡς ἰστὸς ἀράχνης διαλυθῶσιν, ὅταν ἡμεῖς οἱ Χριστιανοὶ πολιτευθῶμεν οὕτως ὥστε μόνον ἢ πολιτεία ἡμῶν νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν πιθήκους καὶ ζωολόγους.

ΟΔ. ΙΑΛΕΜΟΣ.

ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΧΩΡΑ ΕΡΧΟΥ ΚΑΙ ΙΔΕ.

Πρόσωπόν τι τοῦ Λατίνου κωμικοῦ Πλαύτου λέγει· „ὅτι, οἱ Καρχηδόνιοι δὲν θὰ εἶχον βεβαίως δακτύλους εἰς τὰς χεῖρας, ἀφ' οὗ ἐφύρουν δακτύλους εἰς τὰ ὦτα.“ Ἄλλὰ μόνον οἱ Καρχηδόνιοι ἔπασχον τὸ δεινὸν τοῦτο πάθημα; οὐχί, δυστυχῶς, διότι καὶ Αἰθίοπες καὶ Λίβυες καὶ Λυδοὶ καὶ Πέρσαι καὶ Βαβυλωνιοὶ καὶ Σύροι καὶ Ἄραβες καὶ πάντες ἐν γένει τῆς Ἀνατολῆς οἱ λαοὶ δὲν εἶχον δακτύλους, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Πλαύτου, ἅτε φοροῦντες ἑλλόβρια. Ἀπαντῶσι δ' ἐνίοτε καὶ Ἕλληγες καὶ Ῥωμαῖοι ἄνευ δακτύλων, ἀλλὰ σπανίως, καθ' ἃ διατείνεται ὁ γνωστὸς Γαλάτης ἀρχαιολόγος Μιλλέν. 1) „τό τε ἑλλόβρια ἔχειν τοὺς ἄρρενας παρ' ἡμῖν μὲν (τοῖς Ἕλλησιν) αἰσχρὸν ἔσται, λέγει Σέξτος ὁ Ἑμπειρικὸς, παρ' ἐνίοσι δὲ τῶν βαρβάρων ὥσπερ καὶ Σύροις εὐγενείας ἔσται σύνθημα· τινὲς δὲ ἐπεκτείνοντες τὸ σύνθημα τῆς εὐγενείας καὶ τὰς ῥίνας τῶν παιδῶν τιτρώσκοντες κρίκουσι ἀργυρέους ἢ χρυσοὺς ὑπαρτώσιν, ὅπερ παρ' ἡμῖν οὐκ ἂν ποιήσῃ τις . . . 2) Πόσον νόστιμοι θὰ ἦσαν οἱ Συρόπαιδες, ὅτε μάλιστα εἰς τὸ χαρίεν τοῦ ἐπιρρυῖου προσετίθεντο καὶ οἱ τῆς παιδικῆς ἡλικίας μορφασμοί, θέλω νὰ εἶπω χαριεντισμοί, κατὰ τὴν εὐφημιὴν τῶν μητέρων γλώσσαν, πᾶς τις εὐκόλως νοεῖ. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι οἱ Σύροι ἦσαν φύσει προωρισμένοι διὰ τὸν γάμον, ἐκ γενετῆς φέροντες τὰ προσόντα ἀγαθῶν συζύγων, διότι πλὴν τοῦ χαλκῆ τῆς μύτης ἐφόρουν τοιοῦτους καὶ περὶ τὰς κνήμας ὡσαύτως πολυτίμους.“ 3) Ἐκ τῶν Σύρων ἐγενήθη βεβαίως τὸ περὶ εὐπειθοῦς συζύγου δημῶδες ἐκεῖνο τὸν τραβᾶ ἀπὸ τῆς μύτης· εὐτυχεῖς αἱ τῆς Συρίας σύνονοι ὅτι αὐτῶν ἦσαν τοῦ οἴκου τὰ σκήπτρα! Ταλαίπωροι Σύροι, πόσον εἴσθε νήπιοι νομίζοντες πολυτελείας δειγμάτων τῆν ἐκ τῶν μυκητῶν ἐξάρτησιν τοῦ ἀηρεστάτου ἐκείνου κρίκου! Τὴν πολυτέλειαν, τὴν ἀληθῶς ἀσκατικὴν πολυτέλειαν, μόνον οἱ ἀθάνατοι Παρχαῖοι ἐνόησαν καὶ ἐπεδείξαντο· μόνον οἱ Παρχαῖοι . . .

— Καὶ τί εἶνε αὐτοὶ οἱ Παρχαῖοι;
 — Τί εἶνε οἱ Παρχαῖοι ἐρωτᾶτε, οἱ περίφημοι Παρχαῖοι, οἱ κάτοικοι τῆς Παρχαίας, οὗς ἐψάλεν ὁ Οὐδύγγιλιος, 4) ἐξέμνησεν ὁ Ὁβίδιος 5) καὶ τῆς μνημονεύουσιν ὁ Τίβουλλος, 6) ὁ Λουκρήτιος 7) καὶ ἄλλοι πλείστοι ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων;
 — Καὶ ἡ Παρχαία;
 — Ἡ Παρχαία; ἀληθῆς νήσος μακάρων, ἐπίγειος παράδεισος ὑπέρτερος μὲν τοῦ ἐν Ἑδέμ, — ὅστις μίαν καὶ μόνην εἶχεν Οὐρί, οὐχί δὲ κατώτερος τοῦ ἄλλου ἐκείνου, ὅστις πολλὰς ἔχει τὰς Εὐὰς καὶ οὐδένα ὄψιν — χώρα εὐδαίμων ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὄλβια, ἣν βιαβρέχει κρυστάλλινος καὶ γλυκύτατος ποταμὸς, Ἡλίου ὕδωρ καλούμενος. Ἐκεῖ καὶ πόλις ἀξιόλογος Πανάρα προσαγορευομένη, λέγει ὁ Διόδωρος, 8) ὅστις περιγράφει τὴν χώραν μεθ' ἧς ἀγάπης ἕρων νεανίας περιλημμένη κόρη. Ἐκεῖ δὲ καὶ „κηπεῖαι τε παντοδαπαὶ καὶ λευκῶνες πολλοὶ καὶ διάφοροι ταῖς χλόαις καὶ τοῖς ἀνθεσιν, ὥστε τῇ θεοπρεπίᾳ τῆς προσόψεως ἕξιν τῶν ἐγγυρίων θεῶν φαίνεσθαι.“ Ἄλλὰ καὶ τί δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ

1) Millin: Dictionnaire des Beaux arts en ἄρθρῳ „Boucles d'oreilles“.
 2) Σέξτος Ἑμπειρικὸς· Πορρωναίων ὑποτυπώσεων Β:βλ. Γ. ἀρχ. σελ. 203 ἐκδόσις Βεγκέρου.
 3) Mignot: Mémoires de l'Académie des belles lettres Τόμ. XL σελ. 152.
 4) Georg II, 139.
 5) Metam. X 307.
 6) III 2, 23.
 7) I 417.
 8) Β:βλ. Ε'. 42—46 Fragm. 1—5. Πᾶσαι αἱ ἐντὸς μηνίσκων φράσεις εἰσι τοῦ Διοδώρου, οὗ τῇ περιγραφῇ ἀκολουθοῦμεν.

λαμπρᾷ ἐκείνῃ νήσῳ; καὶ καρποφόροι φοῖνικες, καὶ καρφαὶ πολλαί, καὶ ἄμπελοι ὑψηλαὶ καὶ πολυεθεῖς, ποικίλως διαπεπλεγμένα, ὠραῖαι τὴν πρόσοψιν καὶ τὰς ὁπώρας γευστικώταται. Φαντάσθητε λοιπὸν τί οἶνος, τί νέκταρ. „Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου“· εἶνε τέλος χώρα πλουσιωτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἑλδοράδου, ἐνθα ὁ παροδίτης προσκορθεῖ ἀνὰ πᾶν βῆμα κατὰ χρυσοῦν λίθων, ὡς ἐν Ἀθήναις εἰς πτόματα σκύλων, γάτων ἢ ορνίθων, εἰς ξύλα, κιβώτια, βυτία (τοὺς μὴνας τοῦ μουστου), ἐρείπια, χρώματα, ἀβηστολάκκουσι, ἀνὰ πᾶσαν δὲ στιγμὴν εἰς πέτρας, οὐχί ὄμως καὶ χρυσοῦς. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι παρὰ Παρχαῖοις ὁ διαβάτης συναντᾷ μᾶλλον συνεχῶς κέρατα . . . ζῶων ἢ λίθους χρυσοῦς — διότι ἡ χώρα ἀφθονεῖ παντοδαπῶν θρεμμάτων —, ἀλλὰ ταχέως ἐξοικειοῦται πρὸς τὴν θεὰν ἐκείνην. Ἐνίοτε ἢ συνάντησις ἔχει ὄψιν φοβερωτέραν, ἀλλὰ καὶ μεγαλοπρεπεστέραν· ἀντὶ βοῶν καὶ προβάτων ὁ ἐξέως βλέπει ἀφῆρης ἐμπρηνιζομένου πρὸ αὐτοῦ ἐλέφαντας ἢ λέοντας, παρδάλεις ἢ δορκάδας καὶ „ἄλλα πλείω θηρία, διάφορα ταῖς τε προσόψεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς θαυμαστά.“ ἀλλ' οὐδεὶς φόβος, διότι εἰσιν ἤμερα, ὡς περιστεραὶ, τόσοσιν ἢ καλῇ διοίκησις — δὲν ὑπάρχει ἀντιπολιτεῦσις — ἐξημέρωσεν αὐτά· ἂν δὲ τινα τούτων λαλοῦσιν, ὡς ὁ σοφολογιώτατος ὄψις τῆς Εὐὰς, καὶ ἡ εὐ ἡγμένη ὄνος τοῦ Βαλαάμ, δὲν λέγεται, οὐδόλως ὄμως καὶ ἀπίθανον· διότι τί δὲν κατορθώνει ἡ καλῇ διοίκησις δὲν ἔχομεν ἐν ταῖς ἐνομονομέναις χώραις τόσα παραδείγματα ζῶων λαλοῦντων καὶ δὴ καὶ γραφόντων, δι' ὃ καὶ μεριστῶν ἀπολαοῦσι τιμῶν, οὐδέποτε ὄμως τοῦ θαύματος ἀνταξίω. Δὲν ἀναφέρονται παρὰ Παρχαῖοις θέατρα, οὔτε χειμερινά, οὐδὲ κἂν ἐαρινά, ἀλλὰ τὰ ὠδικὰ κρησῖα, ἄνευ ὄμως κρησῖα — τότε τολλάχιστα —, οὐκ εἰσιν αὐτοῖς ἄγνωστα· ὁ καλὸς Διόδωρος ἐντυφᾷ περιγράφων τοὺς εὐσπίους ἐκείνους παραδείσους ἐκ καρποφόρων δένδρων καὶ ἄλλων, ὡς κυπαρίσσω, πλατάνων, δάφνης καὶ μυρσίνης. Ἐκεῖ ὑπὸ Ἀττικῶν οὐρανὸν καὶ συναγωγίαις δένδρων ὑψηλῶν, παρὰ φλοισβίζοντα ῥύακας πορεύονται κατὰ τὸ ἔαρ πρὸς ἀναφυγὴν οἱ Παρχαῖοι καὶ ποιοῦνται διατριβὰς τερπόμενοι ἐν ταῖς μελωδίαις αὐτῶν οὐδέποτε παρὰ μέλος ἄδόντων — παντοδαπῶν ὄρνέων τῇ χροῖᾳ καὶ τῷ κελαδημάτι διαφόρων, ἐκεῖ ὡς ἐν Πρυτανείῳ θιασωμένων. Τρισμάκρης Παρχαῖοι! ἐκ τῶν παραδείσων ἐκείνων ἠψώσατε φωνὴν ἱκετιδα πρὸς τὸν Πανόπτην Δία, τὸν πάλαι ποτε θεὸν τῶν ἐνδοξῶν ἡμῶν προγόνων, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν ἡμῶν Ἀθηναίων, οὗς σκληρὰ Μοῖρα κατεδίκασεν εἰς τὰς συναυλίας τῶν κλασικῶν τοῦ Ἰλισσοῦ βατραχίων.

Ἄλλὰ ποῦ εἰσιν αἱ ἐράσμαι τῆς Παρχαίας δεσποῖναι, καὶ αἱ χαρίεσσαι δεσποινίδες, ἵνα προσφέρω αὐταῖς εἰς ἐνδεικτὴν σεβασμοῦ τὰ τελευταῖα δελεῖα τῶν νεωτερισμῶν τῆς ψίλης „Προόδου“; δὲν θὰ ἦτο σκληρὸν νὰ μὴ γνωρίζω εἰς αὐτάς τὰ εὐσεβῆ ἐκείνα καπαλλάκια, εἰς τὰ ὅποια μόνον αἱ καμπάνες λείπουν διὰ νὰ γίνουσι σωστά καμπαναριά· καὶ τί σὰς λέγουσι τὰ κουρεμένα ἐπὶ τοῦ μετώπου μαλλιά, τὰ ἀφελῶς ἀφελείαις λεγόμενα; ἀφέλεια, ἀφέλεια, οὐ vas tu te nicher? Καὶ τὰ θαυματουργὰ τουρνούρια τὰ ἐν ἀκαρεῖ μεταμορφοῦντα τὴν γυναῖκα εἰς ποικιλόχρουν κινούμενον ἀσκὸν, καὶ τὰ χαρίεστατα ἐκείνα τσαρουχοειδῆ ὑποδήματα τὰ εἰς ἀγκιστρὸν λήγοντα; ἰσοῦ πῶς εὐφρεῖς γυναῖκες ἐκδικοῦνται τοὺς ἀνδρας, τὸν χαλκῆ τῶν Σύρων καταργήσαντας· ἄγκιστρα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἄγκιστρα ἐπὶ τῶν ποδῶν . . . δύσκολος ἢ ἐκφυγῆ, φίλοι Παρχαῖοι! ἀλλὰ, ποῦ εἶνε αἱ κυρία; οὐδαμοῦ βλέπω τῆς Παρχαίας τὰς θυγατέρας. Μήπως εἴσθε ζηλότοποι, κύριοι Παρχαῖοι, καὶ ἐγκαλεῖτε ὄπισθεν κυριλιωτῶν τὰς προσφιλεῖς ἡμῶν συζύγους; Πολλὸ τὸ φοβῶμαι, εἰκόλῶν τοῦτο ἐκ τῶν λόγων τοῦ Διοδώρου, ὅστις ὀμιλῶν περὶ τῶν ὠδικῶν Παραδείσων

λέγει „ἐν οἷς πλήθος ἀνδρῶν ἐν τοῖς τοῦ θεροῦς καιροῖς ἐνδιατριβεῖ.“ — καὶ αἱ γυναῖκες; . . . αἱ καμμένα! μένουν, φαίνεται, ἔς τὸ σπῆτι νὰ κλάψουν τῇ μαύρῃ τους τῇ Μοῖρα κατὰ τὸ δημῶδες. Τί δυστυχία! εἶνε ἄρᾳ γε εἰμαρμένον νὰ εἶνε πάντοτε αἱ γυναῖκες

των, τὰς Ἀμαζόνιας ἀντιπολιτευόμενοι; Καὶ ἦτο παρ' αὐτοῖς στοιχεῖον ἑλληνικόν· δὲν λέγει ὁ Διόδωρος, μεταξὺ τῶν τῆς νήσου ἐπιγλύδων ἦσαν καὶ Κρήτες; παραδοξολογήματα πάντα ταῦτα· γυναῖκες ὑπὲρ χον καὶ ἀρκετὰ μάλιστα coquettes ὡς δῆλον ἐκ τῶν λόγων τούτων

ΝΕΟΙ ΣΥΝΟΙΚΟΙ.

παντοῦ καὶ πάντοτε τὰ θύματα τῆς ἀνδρικής δεσποτείας καὶ παρ' αὐτοῖς ἔτι τοῖς δημοκρατουμένοις Παρχαῖοις; ἀλλὰ μὴ σπεύδωμεν εἰς τὰς κρίσεις ἡμῶν· πιθανὸν νὰ μὴ ἔχωσι προσφιλεῖ ἡμίσεια, ὡς λέγουσιν οἱ γαλλίζοντες· ὅποια παράδοξος ἰδέα! εἶνε δυνατόν νὰ ὑπάρχη κοινωνία ἄνευ γυναικῶν; θὰ ἦτο ἔαρ ἄνευ ῥόδων· καὶ διὰ τὴν ὑπάρχον ἀνδρες ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀμαζόνων; τί λοιπὸν τὸ τὴν ὑπάρχον ἀνδρες ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν Ἀμαζόνων; εἰ μὴν τὸ παραδόξον ἂν καὶ οἱ Παρχαῖοι ἐξώρισαν τὰς γυναῖκας ἐκ τῆς ἰδικῆς

τοῦ Διοδώρου ὅτι „χρυσοφοροῦσι καὶ φέρουσιν ἐνώτια“· μὴ κατηγορώμεν λοιπὸν δωρεὰν τῶν ἀνθρώπων ὅτι δῆθεν ἐνέλειον τὰς γυναῖκας των· τίς οἶδε πῶς καὶ πόσον τὰς ἡγάπων. Πιθανὸν νὰ εἶχον πολλὰς, ὡς οἱ Μορμόνοι καὶ ἐν τῇ ἀμμηχανίᾳ τίνες νὰ συμπεριλάβωσι καὶ τίνες ν' ἀτήσωσι εἰς τοὺς ὠδικούς παραδείσους ἀπερχόμενοι, ἀπεφάσισαν, φαίνεται, οἱ ἄνθρωποι νὰ μεταβαίνωσι μόνον των· ἡδύνατο νὰ τὰς συμπεριλαμβάνωσιν ὄλας; ἦτο δὲ πάλιν

φρόνιμον άλλας μὲν νὰ πάρουν, άλλας δὲ ν' ἀφήσουν; ἀφ' οὗ καὶ τὸ τραγοῦδι λέγει «ποιὰ νὰ πάρω ποια ν' ἀφήσω ἀπὸ ταῖς δύο;» . . Πόσον ὅμως ἀλλόκοτος ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ Διόδωρος! ἐνθουσιᾷ ὑπὲρ παντὸς τοῦ Παγγαῖου, ὀμιλεῖ ὡς ἐν διθυράμβῳ περὶ τῶν ἐλεφάντων καὶ ὄρνέων καὶ ληρμονεῖ τὸ πρῶτιστον πάντων, τὸ ποικιλώτατον καὶ λαλέστατον τῶν πετῶν, τὴν γυναῖκα· ἔχει ὀφθαλμοὺς διὰ τὰς μιτροστεφεῖς τῶν ἱερῶν φαλάκρας, καὶ πάσχει καταρράκτην, ὅτε πρόκειται νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τῶν θυγατέρων Παγγαίας. κρίμα ὅτι λέγεται καὶ ἱστορικῶς. Ποῦ εἶσθε ἀθάνατοι Φραντζέζοι! ἀνοίξατε τὴν τυχοῦσαν περιήγησιν τοῦ Tour du monde καὶ ἂν οὐχὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἀναντηρήτως ὅμως ἐν τῇ δευτέρᾳ σελίδι αἱ λέξεις femmes . . . jolies . . . brunes . . . cheveux d'ebene . . . type grec . . . pied mignon ἢ blondes . . . ravissantes . . . taille de sylphide . . . demarche aerienne . . . καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔρχονται καὶ κατέρχονται ὡς κόκκος παιζόμενου κομβολογίου· ἀλλ' ἂν ἐπιθυμῆτε νὰ μάθητε πράγματα δευτερευούσης σηματικότητος, ὡς ἐπὶ παραδείγματος, περὶ τῶν τῆς χώρας μεταλλείων, ἄπερ πολλὰ καὶ πολύτιμα ἔχει — οἷα εἰδησις χρυσῆ διὰ τὰς 999 μακαριτίδας τῶν Ἀθῆνῶν Μεταλλευτικῆς Ἐταιρίας, θέλω νὰ εἶπω διὰ τοὺς κληρονόμους αὐτῶν —, ἢ περὶ τῆς πολιτείας τῶν Παγγαίων, δὲν θὰ τὸν εὗρητε φειδωλὸν ὡς πρὸς τὰς πληροφορίες· δικαίον ὅμως νὰ εἰπωμεν ὅτι ἡ πολιτεία αὕτη εἶνε ἡ πρωτίστη τῆς χώρας δόξα, τὸ εὐφύεστατον τῶν πολιτικῶν κατασκευασμάτων· καὶ ὁ Κοινδερὰν, ὁ ἐπινοήσας τὸ περιβόητον Phalanstere, εἰς ὅπερ ἡ ἐν παντὶ ἰδιόρρυθμος Ἀμερικὴ παρέσχε φιλόξενον, ἀλλ' ἄτυχη προσασίαν, καὶ ὁ Κουριμπὲ καὶ ὁ Λερὸ καὶ ὁ Προυδὼν καὶ οἱ διασημώτατοι τῶν συγγρόνων σοσιαλιστῶν ὀφείλουσι νὰ κλίνωσι γόνυ ἐνώπιον τοῦ Παγγαίου νομοθέτου· τοσούτην τὸ σύστημα αὐτοῦ ἐλέγχει μεγαλοφυΐαν. Κρίνατε ὑμεῖς σεβαστοὶ τοῦ εἴθους πατέρες, τῶσαν ἡμεροβίων νόμων γονεῖς.

Ἡ Παγγαία πολιτεία ἐρείδεται ἐπὶ τῆς βάσεως ταύτης· οὐδενὶ Παγγαίῳ ἐπιτρέπεται ἡ κτήσις ἰδίαις οὐσίαις, πλὴν οἰκίας καὶ κήπου· τοῦτο δ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δέκνουν τὸ ἠμέτερον καὶ τερπνὸν τῆς χώρας ὡς ἐκ τῶν ἀναριθμήτων αὐτῆς κήπων, ἐκ δὲ τῆς ἀπαγορευσεως ταύτης ἐγεννήθη βεβαίως ἐπεκαθὲν τὸ περιβόητον τοῦ Γαλάτου σοσιαλιστοῦ Προυδῶν δόγμα «La propriété c'est le vol» ἥτοι ἡ οὐσία εἶνε κλοπή. Οἱ Παγγαῖοι διαίρουνται εἰς τρεῖς τάξεις· τοὺς ἱερεῖς, τοὺς γεωργούς, οἱς προστίθενται οἱ νομεῖς, καὶ τοὺς στρατιώτας. Οἱ ἱερεῖς εἰσὶ, καὶ πρεπόντως, οἱ ἄρχοντες τῆς χώρας, οἱ τῶν πάντων ἡγεμόνες, αὐτοὶ δὲ καὶ δικασταὶ καὶ εἰσπράκτορες καὶ ταμίαι· πάντα τὰ γεννημὰ καὶ τὰς προσόδους παραλαμβάνοντες, τὸ ἐπιβάλλον ἐκάστηφ δικαίως ἀπονέουσι, κρατοῦντες δι' ἑαυτοὺς τὸ διπλοῦν, ὡς δικαιώτατον. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ διπλοῦ τῶν γεννημάτων, εἶχον καὶ ἑτέραν καλλίστην πρόσοδον, τοῦ λαοῦ τὴν εὐσέβειαν, ἧεις εἶνε πανταχοῦ καὶ πάντοτε ὁ πλουσιώτατος τῶν θεῶν τραπέζιτης, ὅπερ δὲ τὰ μάλιστα εὐφρόσυνον διὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλοτιμίαν εἶνε τοῦτο, ὅτι «μυθολογοῦσιν οἱ ἱερεῖς τὸ γένος αὐτοῖς ἐκ Κρήτης ὑπάρχειν ὑπὸ Διὸς ἡγμένους εἰς τὴν Παγγαίαν, ὅτε κατ' ἀνθρώπους ὦν ἐβασίλευε τῆς οἰκουμένης· καὶ τούτων σημεῖα φέρουσι τῆς διαλέκτου, δεκνόντες τὰ πολλὰ διαμένειν παρ' αὐτοῖς Κρητικῶς ὀνομαζόμενα.» Καὶ ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα, παρ' ὅλην τῶν ἱερῶν «τὴν οἰκειότητα καὶ φιλανθρωπίαν» οἱ ἡμέτεροι μετανάσταί τὴν ἑλληνικὴν Παγγαίαν ληρμονοῦντες μεταβαίνουν εἰς Ἀμερικὴν, ἔνιοι δὲ καὶ εἰς αὐτὴν ἔτι τὴν Αὐστραλίαν. Καὶ ταῦτα πάντα, διότι οὐδεμία οὐδέποτε ἑλληνικὴ Κυβέρνησις (ὅποιον λαμπρὸν θέμα διὰ τὴν ἀντιπολιτεύσασιν!) ἐσκέψθη χάριν τοῦ πανταχοῦθεν καταδιωκόμενου Ἑλληνισμοῦ νὰ συνάψῃ ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης χώρας, ἰδρύουσα ἐν Πανάρᾳ Προξενεῖον. Ἀλλ' ἔλθωμεν εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, τοὺς γεωργούς.

Οἱ γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι — ἐργάζονται οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἐν Παγγαίᾳ — τοὺς παρπὸς ἀναφέρουσι εἰς τὸ κοινόν, δηλαδὴ εἰς τοὺς ἱερεῖς, οἵτινες δι' ἐξαιρέτου γέρατος ἐκ τῶν καρπῶν ἀμειβουσι τὸν κάλλιον ἐργασθέντα, τὸν πρῶτον, τὸν δεύτερον, ἕως τοῦ δεκάτου εἰς παρότρυνον τῶν ἄλλων. Ταῦτο πράττουσι καὶ οἱ

νομεῖς ὡς πρὸς τὰ ἱερεῖα καὶ ἄλλα, τὰ μὲν ἀριθμῶν τὰ δὲ σταθμῶν μετ' ἀκριβείας παραδίδοντες εἰς τὸ δημόσιον· οἱ δὲ στρατιῶται λαμβάνοντες τὰς μεμεριζόμενας συντάξεις, φυλάττουσι τὴν χώραν καὶ προστατεύουσιν ἀπὸ τῶν ληστῶν — ὑπάρχουσι καὶ παρὰ Παγγαίαις — τοὺς γεωργούς, τοὺς πάντων τροφοδότας. Καὶ οὕτω δι' ἀπλουστάτου πολιτεύματος οἱ εὐτυχεῖς Παγγαῖοι ζῶσιν οἱ πάντες καλὰ, οἱ δὲ ἱερεῖς καλλίτερα· ὅτι δὲ ὀλίβια καὶ εὐδαίμων ἡ χώρα μαρτυρεῖ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ἡ τοῦ ἱματισμοῦ πολυτέλεια, ἀλλ' ἀκούομεν τοῦ Διοδώρου· «χρῶνται δ' ἐσθῆσι μὲν μαλακαῖς, διὰ τὸ παρ' αὐτοῖς πρόβατα ὑπάρχειν διαφέροντα τῶν ἄλλων τὴν μαλακότητα. Φοροῦσι δὲ καὶ κόσμον χρυσοῦν οὐ μόνον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες· περὶ μὲν τοὺς τραχήλους ἔχοντες στρεπτὸς κύκλους, περὶ δὲ τὰς χεῖρας ψέλλια· ἐκ δὲ τῶν ὠτων παραπλησίως τοῖς Πέρσαις, ἐξηρητημένους κρίκους· ὑπόδεσσι δὲ καιναῖς χρῶνται καὶ τοῖς χρώμασι πεποικιλμένους περιττώτερον.»

Καὶ οὕτω μὲν οἱ ἀστοί, ὡς ἐξῆς δὲ οἱ ἱερεῖς. «Ἄστοι δὲ οἱ ἱερεῖς πολὺ τῶν ἄλλων ὑπερέχουσι τρυφῇ καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τῷ βίῳ καθαριότητι καὶ πολυτελείαις. Στολάς μὲν γὰρ ἔχουσι λινὰς, τῇ λευκότητι καὶ μαλακότητι διαφόρους· ποτὲ δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μαλακωτάτων ἐρίων κατασκευασμένας ἐσθῆτας φοροῦσι. Πρὸς δὲ τούτοις μίτρας ἔχουσι χρυσοῦφεις· τὴν δ' ὑπόδεσιν ἔχουσι σανθάλια ποικίλα φιλοτέχνως εἰργασμένα· χρυσοφοροῦσι δ' ὁμοίως ταῖς γυναῖξι, πλὴν τῶν ἐνωτίων.»

Ἄν δὲ τοιοῦτοι καὶ τηλικούτοι τὴν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν οἱ τῶν Παγγαίων ἱερεῖς, τί ἄρα γε θὰ εἶνε οἱ θεοὶ αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ ὁ πάντων ὑπέρτατος Ζεὺς; Τὰ ἐξῆς ὀλίγα ἀρκούσιν εἰς ἀπάντησιν· τὰ θυρώματα τοῦ περικαλλεστάτου αὐτῶν ναοῦ εἰσιν ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἐλεφάντος· ἡ κλίνη, ἐν ἣ ὁ θεὸς ἀναπαύεται, ἐκ πύργων ἐξ ἐπὶ τεσσάρων πλάτους ὀλόχρυσος· ἡ τράπεζα ἐφ' ἧς ἀσκει τὸ προσδοκῶρον τοῦ θεοῦ ἐπάγγελμα, θαχόμενος τὰ πλοῦσια τῆς πολυφέρου εὐσεβείας ἀναθήματα χρυσοῦ, ὡς ἐκεῖνα· ἡ κατὰ μέσῃν τὴν κλίνην μεγάλη στήλη, ἡ φέρουσα χρυσοῖς γράμμασι πράξεις θεῶν, χρυσοῦ καὶ αὐτῆ. Πόσαι λύσεις οἰκονομῶν ζητημάτων, πόσαι ἄρσεις ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, πόσα περιζήτητα καὶ περιπόθητα ἰσοζύγια καὶ περισσεύματα ἐν τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ τεμένει! εὐτυχεῖς αἱ χώραι ἐνθα οἱ θεοὶ ἀναπαύονται ἐπὶ χρυσοῦν κλινῶν, διότι καὶ οἱ πενέστατοι θὰ ἔχωσι μαλακὰς στρωμάδας· ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι πένητες παρὰ Παγγαίαις, τοσοῦτον ὁ τύπος διὰ τοῦ τύπου κυβερνᾶται καλῶς. Φίλοι Παγγαῖοι, εἰσθε ἀληθῶς μάκαρες, ἀλλὰ τηρήσατε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὸ πατριαρχικὸν Ἄσας πολιτεύμα, διότι ἐν αὐτῷ καὶ μόνῳ ἡ ὀλβιότης καὶ εὐδαιμονία· τὰ ἡμμάτιά Σας τέσσαρα, βίβλατε εὐθὺς εἰς τὴν θάλασσαν τὸν πρῶτον, ὅστις ἤθελεν ἐπιχειρήσῃ νὰ σὰς ὀμιλήσῃ περὶ πολιτικῶν προσοχή! φυλάττεσθε καλῶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐξωθεν προσερχομένων, ἰδίᾳ δὲ ἂν οὗτοί εἰσιν Ἑλλήνες· τρεῖς καὶ μόνον ἀρκοῦσι νὰ φέρωσιν εἰς ἀναστάτωσιν τὴν εὐδαίμονα χώραν τῆς Παγγαίας ἀνάπτοντες πυρκαϊὰν ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου· θὰ ἐκδώσωσιν εὐθὺς ἐφημερίδα· ὁ εἰς θὰ τὴν γράψῃ, ἀδιάφορον ἂν δὲν ἤξέρῃ τὴν Παγγαϊκὴν, ὁ ἄλλος θὰ τὴν ἐκτυπῶναι καὶ ὁ τρίτος θὰ φροντίξῃ περὶ συνδρομητῶν καὶ διανομῆς, ἕως οὗ δυνήθῃ νὰ κάμῃ ἐφημερίδα ἰδική του καὶ ὑποσκελίξῃ τοὺς συναεταίρους του, κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν σύστημα· ἐκ δὲ τῆς ἐφημερίδος ἐκείνης δὲ ἐξέλθωσιν, ὡς ἐξ ἄλλου Πανδώρας πίθου, πάντα τοῦ κόσμου τὰ δευῖα· σύνταγμα, ὑπαίθριον βήτορες, καθολικὴ ψηφοφορία, ὑποθητικῶν συνδουασμοί, βουλευτικαὶ ἐκλογαί, πλεισιψηφία, μειοψηφία, ἀπαρτία, συμπολίτευσις καὶ ἀντιπολίτευσις, παρλαρισματα, ἐπερωτήσεις, ἀγορεύσεις, συζητήσεις, ἐγκάθετοι, Παγγαῖοι ἀστυνομικοὶ κλητήρες μετημφεσμένοι, (ὡς τὰ λέγουσιν αἱ ἐφημερίδες τῆς ἀντιπολιτεύσεως), φόροι, προϋπολογισμοί; νέοι φόροι, ἰσοζύγια, ἐθνικὰ ζητήματα, ἐπιστρατεύσεις, φόροι καὶ δάνεια, οἰκονομικαὶ κρίσεις, δάνεια καὶ φόροι, ὑπουργικαὶ κρίσεις, διαλύσεις, νέαι ἐκλογαί; Ζεῦ, σώσον τοὺς Παγγαίους! καὶ ἐπὶ τέλει θὰ κατανητήστε καὶ σῆς εἰς τὸ ἄκρον ἄκρον τοῦ ἰδεώδους τῆς ὀλβιότητος εἰς τὸν Λιμοκον-

τόρον, ἢ) ὡς ἡμεῖς, καὶ περ ἀπόγονοι τῶν Μαροθωνομάχων, τῶν Σαλαμινομάχων, τῶν . . . Παγγαῖοι, τὰ ἡμμάτιά Σας τέσσαρα.

Τοιαύτη ἐν σκιαγραφίᾳ, φίλοι τῆς Προόδου ἀναγνώστα, ἡ εὐδαίμων ἐκείνη Παγγαία, ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 7^{ης} π. Χ. ἑκατονταετηρίδος ὑπὸ τοῦ περιφθόρου περιηγητοῦ Εὐημέρου ἀνακαλυφθεῖσα, ἡ διὰ τὸ ὀλβιον αὐτῆς κινήσασα τὴν ζηλοτυπίαν τῶν τότε λαῶν, οἵτινες ἐκ φθόνου ἠμφισβήτησαν τὴν ὑπαρξὴν αὐτῆς, διότι καὶ λαὸς λαφκοτέει. Ὁ Μεσογῆιος τῆς ἀρχαιότητος Κολόμβος ἐν ἐκτάσει περιέγραψε τὰ κατ' αὐτὴν ἐν πολυθρυλήτῳ πονήματι, Ἐρᾷ ἀναγραφῆ καλουμένῳ, ἀπολοσθέντι δυστυχῶς πρὸς μεγίστην θλίψιν πάντων τῶν θαυμαστῶν τῆς Παγγαϊκῆς εὐκλείας τε καὶ ἀρετῆς, εὐγνωμονούντων τῷ Διοδώρῳ, τῷ Ἐννίῳ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ καὶ παντὶ τῷ διασώσαντι τῆς ἱεράς ἀναγραφῆς ἀποσπάσματα.

— Καὶ ἡ πλοῦσια αὕτη χώρα;
— Ζῆ καὶ βασιλεύει, ἀλλὰ . . .
— Ἀλλὰ;
— Φοβοῦμαι πολὺ διὰ τὸν καλὸν ἐκείνον Δία, μήπως ὁ Ζηλότυπος Ἐχθροβὰ τὸν ἐξεθώξῃ καὶ ἐκείθεν· λέγουσι τόσα πολλὰ περὶ ἱεροποστόλων καὶ μεταφράσεων τῆς Γραφῆς ἐν τῇ Παγγαϊκῇ! . . ἀλλὰ συντόμως θὰ ἔχωμεν θετικὰς εἰδήσεις, διότι τέλος πάντων! . . εἶνε ὅμως ἀκόμη μυστικὸν καὶ θὰ τὸ εἶπω ὑπὸ ἐξεμυθίαν, συνίσταται ἐν Πανάρᾳ ἑλλ. Προξενεῖον Β' τάξεως, ἀλλ' ἄς σπεύσωσιν οἱ διαφερόμενοι, διότι πολλοὶ οἱ μνηστῆρες.

Ἀθήνησιν, τῇ 28. Ἰανουαρίου 1889.

Ε. ΑΣΩΠΙΟΣ.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ.

ΝΕΟΙ ΣΥΝΟΙΚΟΙ.

(Μετὰ εἰκόνας.)

Οἱ μικροὶ παῖδες τῆς οἰκογενείας ἔμαθον ἐξἄλλοι ὑπὸ χαρᾶς, ὅτι νέοι γαλιδεῖς, κομψοὶ καὶ ποικιλόχρωμοι ὡς ἡ μήτηρ αὐτῶν, εἶδον ἀπὸ τῆς πρωΐας τὸ φῶς· ἡ παιδικὴ τῶν περιέργεια δὲν ἔχει ὄρια· ἀνακαλύπτουσι τὰ νοσηνῆρα· ἡ μικρὰ κορασίς τὰ τοποθετεῖ ἐπὶ τῆς ποδιᾶς τῆς καὶ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ, μειδιώσης καὶ τρυφερώς πρὸς τὴν σακηνὴν ἀτενιζούσης τῆς μητρός, ἐντροφυῶσιν εἰς τὴν θέαν τῶν νέων τούτων συνοίκων, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ τῶν γαλιδεῶν, ἀνήσυχος προσβλέπει τὰ τρελλόπαιδα, ὧν ἐνεξήγητος εἶνε ἡ χαρά· ὁ τοκετὸς τῆς γαλλῆς παρέχει αὐτοῖς νέα καὶ χαριέστατα διασκεδάσεις καὶ φαιδρῶν παιγνίων ἀντικείμενα. Φυσιωικάτη εἶνε ἡ ἀπεικόνισις τῆς παιδικῆς ἀφελείας καὶ περιεργείας, ἐφ' ἧς ὁ εὐφάνταστος τεχνίτης ἐπιχέει καὶ ὅσιν τινα συμπαθείας πρὸς τὰ νοσηνᾶ, ἧεις δὲν λανθάνει τὸν παρατηρητήν. Τὸ σύνολον τῆς παραστάσεως τοῦ ἱλαροῦ οἰκογενειακοῦ ἐπιεισοῦ, ἀποπνέει ἀνθηρὰν καὶ θελεξίθυμον παιδικὴν χάριν καὶ δροσερότητα.

ΤΙΜΑ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΣΟΥ.

(Μετὰ εἰκόνας.)

Τὴν ὥραιαν ταύτην τοῦ δεκαλόγου ἐντολῆν, τὴν ἐντολήν, δι' ἧς ἡ ὀφειλομένη πρὸς τοὺς γεννήτορας ἀμέριτος τοῦ σεβασμοῦ, τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς τιμῆς ἀπονομῆ καθιεροῦται καὶ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Νόμου, ἀναπτύσσει ἡ γηραιὰ μάμμη εἰς τοὺς προσφιλεῖς ἐγγόνους. Ἠλικὴν αἰσθησὴν ἐμποιοῦσιν οἱ χρυσοὶ λόγοι τῆς εἰς τὴν εὐπλάστον καὶ ἀπαλὴν ψυχὴν τῶν μικρῶν ἀκροατῶν τῆς, μαρτυρεῖ οὐ μόνον ἡ εὐπρεπὴς στάσις καὶ ἡ μετὰ προσοχῆς ἀκρόασις ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξεικονιζομένη ἐπὶ τοῦ παιδικῷ προσώπου τῶν ἀθῶα κατὰ νόμους· σημεῖον τοῦτο τραπὸν ὅτι καρποφόρος ἔσται ἡ διδασκαλία τῆς ἀληθῶς φιλοσοφίᾳ μάμμης, ἧεις ἐν τῇ ἀφελείᾳ αὐτῆς εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ζώσῃ πίστει, ὅφ' ἧς ἐμπνέεται, γινώσκει νὰ καλῆ εἰς τὰς καρδίας τῶν παιδῶν, κάλλιον καὶ τελεσφορότερον τοῦ δεινοτέρου ἱεροκίρκου, τοῦ σοφωτέρου παιδαγωγοῦ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑπενθυμίσωμεν εἰς τὰς μητέρας, τὸ ὕψιστον, τὸ ἱερώτατον τοῦτο καθήκον. Οὐδεμία σχολή,

οὐδεμία ὕφ' ἐτέρου διδασκαλία δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ὑπὸ τῆς εἰκονιζομένης μάμμης παρεχομένην ταύτην ἡθικὴν τροφήν, διότι τὴν καρδίαν αὐτῆς διαθερμαίνει τὸ ἄγιον τῆς ἀγάπης πῦρ, καὶ ἐν τῇ ἱερᾷ τοῦ οἴκου ἐστία καταπίθεται εὐχερῶς καὶ ἀνεπαυσθήτως τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς ἡθικῆς τῶν παιδῶν διαπλάσεως, τῆς ἐξαγνήσεως τῶν καρδιῶν καὶ τῆς εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ χρηστὸν ποδηγητήσεως αὐτῶν.

ΜΑΙΕΡΛΙΓΚ.

(Μετὰ εἰκόνας.)

Οἱ ἐπισκεφθέντες τὴν Βιέννην καὶ τὰ ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν καλλονὴν ἀπαράμιλλα αὐτῆς περίχωρα, θὰ ἐπισκέψθησαν ἀναμυθῶς καὶ τὸ μίαν ὄραν διὰ τοῦ νοτίου σιδηροδρόμου τῆς Βιέννης ἀπέχον Βάδεν, εἰς ὃ πολλοὶ πανταχοῦθεν συρρέουσι χάριν τῶν θειοῦχων αὐτοῦ λουτρῶν, ὧν ἡ ἱαματικὴ δύναμις ἐτύγγανε γνωστὴ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ῥωμαίοις. Ὁ τροχιόδρομος παραλαμβάνων παρὰ τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τοῦ Βάδεν τοὺς ἐν ὄρα θέρους καὶ ἰδίως κατὰ τὰς εορτασίμους ἡμέρας εἰς πολλὰς χιλιάδας ἀνερχομένου ἐκδρομῆς, τοὺς φεύγοντας τὸν ἀφόρητον καύσωνα καὶ τὸν πυρηνὸν κοινωρτὸν τῆς πρωτευούσης, μεταφέρει αὐτοὺς ἐντὸς εἰκοσι λεπτῶν μέχρι τῆς εἰσόδου θελκτικῆς κοιλάδος, τῆς Ἑλένης καλουμένης καὶ δικαίως φημιζομένης διὰ τὰ γραφικώτατα αὐτῆς τοπία, τὰ ὅποια δίκην πανοράματος ἐκτελύσσονται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ περιηγητοῦ, τοῦ ἐπιχειροῦντος νὰ διανύσῃ περὶ τὸ διώρον διάστημα μέχρι τοῦ Βάδεν διὰ τινος τῶν πολλῶν δρομῶν, δυνάμενον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς παρεχόμεναι εἰς τὸν κεκημηκότα ὀδοπόρον, δυνάμενον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς ὀροῖαν ἐξοχικὸν μέγαρον τοῦ ἀρχιδουκῆς Γουλιέλμου, εἰκόνα τοῦ ὀποῖου παρατιθέμεθα τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ἐν σελ. 29. Εἰς ἀπόστασιν τριῶν ὠρῶν καὶ ἐπέκεινα κεῖται ἐν τῇ αὐτῇ κοιλάδι τὸ Μαίερλιγκ, τὸ κωνηγετικὸν καταφύγιον, ἐν ᾧ διήλθε τὰς τελευταίας αὐτοῦ ἡμέρας ὁ ἀτυχὴς Ροδόλφος, διάδοχος τοῦ αὐστροουγγρικοῦ θρόνου.

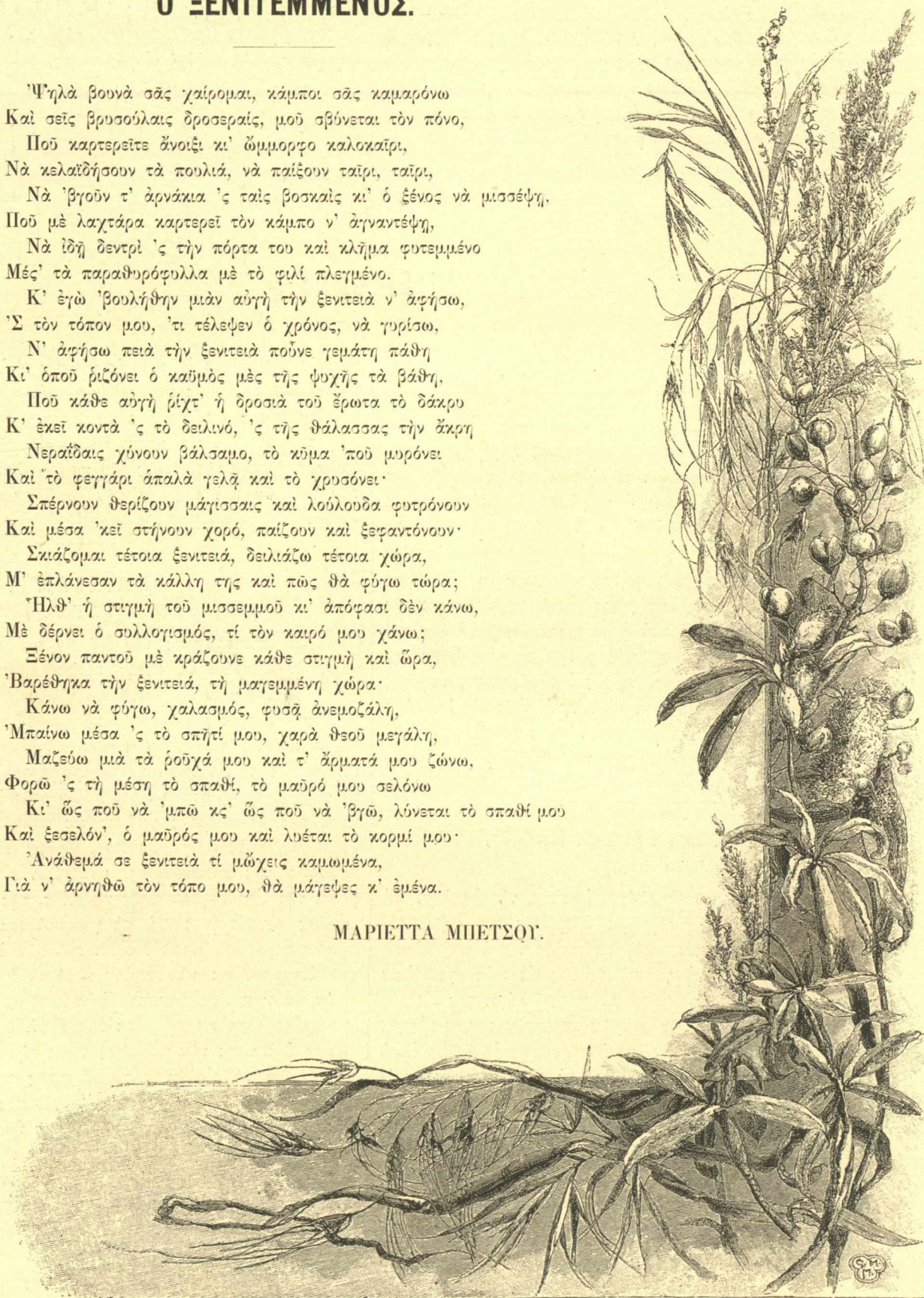

1) Διμοκοντόρος = ἀπένταρος κομψοῦμένος κατὰ τὴν νέαν Ἀττικὴν, ἔτι δὲ καὶ τὸ χάριτον μονόδρομον τὸ μόνον κυκλοφοροῦν ἐν Ἑλλάδι ὡς κεράτιον.

Ο ΞΕΝΙΤΕΜΜΕΝΟΣ.

Ψηλά βουνά σ'ας χαίρομαι, κάμποι σ'ας καμαρώνω
Καί σεις βρυσούλαις δροσεραίς, μοῦ σβύνεται τὸν πόνο,
Ποῦ καρτερεῖτε ἀνοιξί κι' ὤμμορρο καλοκαίρι,
Νὰ κελαιδήσουν τὰ πουλιά, νὰ παίξουν τσίρι, τσίρι,
Νὰ 'βγοῦν τ' ἀρνάκια 'ς τὰς βοσκαῖς κι' ὁ ξένος νὰ μισσέψη,
Ποῦ μὲ λαχτάρω καρτερεῖ τὸν κάμπο ν' ἀγναντέψη,
Νὰ ἰδῇ δέντρι 'ς τὴν πόρτα του καὶ κλημα φυτεμμένο
Μές' τὰ παραθυρόφυλλα μὲ τὸ φιλί πλεγμένο.
Κ' ἐγὼ 'βουλήθην μιὰν ἀγῆ τὴν ξενιτεῖά ν' ἀφήσω,
'Σ τὸν τόπον μου, 'τι τέλειφεν ὁ χρόνος, νὰ γυρίσω,
Ν' ἀφήσω παιὰ τὴν ξενιτεῖά ποῦνε γεμάτη πάθη
Κι' ὅπου βρίζοι ὁ καθὼς μὲς τῆς ψυχῆς τὰ βάρη,
Ποῦ κάθε ἀγῆ βίχ' ἢ ὄροσιά τοῦ ἔρωτα τὸ δάκρυ
Κ' ἐκεῖ κοντὰ 'ς τὸ δειλινό, 'ς τῆς θάλασσας τὴν ἄκρη
Νεραϊδαὶς χύνουν βάλσαμο, τὸ κῆμα 'ποῦ μυρόνει
Καὶ τὸ φεγγάρι ἀπαλὰ γελᾷ καὶ τὸ χρυσάνει·
Σπέρνουν θερίζουν μάγισσας καὶ λούλουδα φυτρώνουν
Καὶ μέσα 'καὶ στήνουν χορὸ, παίζουν καὶ ξεφαντόνουν·
Σνιαζομαί τέτοια ξενιτεῖά, δειλιάζω τέτοια χώρα,
Μ' ἐπλάνεσαν τὰ κάλλη τῆς καὶ πῶς θὰ φύγω τώρα;
'Ηλθ' ἡ στιγμή τοῦ μισσημοῦ κι' ἀπόρρασι δὲν κάνω,
Μὲ δέρνει ὁ συλλογισμὸς, τί τὸν καιρὸ μου χάνω;
Ξένον παντοῦ μὲ κράζουνε κάθε στιγμή καὶ ὥρα,
'Βαρέθηκα τὴν ξενιτεῖά, τὴ μαγεμένη χώρα·
Κάνω νὰ φύγω, χαλασμός, φουᾶ ἀνεμοζάλη,
'Μπαίνω μέσα 'ς τὸ σπήτι μου, χαρὰ θεοῦ μεγάλη,
Μαζεύω μιὰ τὰ ροῦγά μου καὶ τ' ἄρματά μου ζῶνω,
Φορῶ 'ς τὴ μέση τὸ σπαθί, τὸ μαῦρό μου σελόνω
Κι' ὡς ποῦ νὰ 'μπῶ κς' ὡς ποῦ νὰ 'βγῶ, λύνεται τὸ σπαθί μου
Καὶ ξεσελόν', ὁ μαῦρός μου καὶ λυέται τὸ κορμί μου·
'Ανάθεμά σε ξενιτεῖά τί μῶχρσις καμωμένα,
Γιὰ ν' ἀρνηθῶ τὸν τόπο μου, θὰ μάγεψες κ' ἐμένα.

MARIETTA ΜΗΕΤΣΟΥ.

ΤΙΜΑ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΣΟΥ
Κατὰ τὴν ἔλαιογραφίαν τοῦ Ροδ. *Εππ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΒΙΘΥΝΙΚΑΙ.

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. φύλλον.)

Β'.

Γράφομεν ἐκ τῆς πρωτεύουσας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, συμβαίνει δὲ πολλάκις αἱ πρωτεύουσαι ἢ ἀγνωστὶν ἑαυτάς, ἐνῶ ζητοῦσι ἡ μάθωσι τὸν γείτονα. Λέγω ἐρυθρίων ὅτι ἀγνωστοὶν τὰ προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ παρ' αὐτῇ χωρία, τὸν δὲ περὶ Κατιρλίου καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου λόγον ἤδὼν νομίζω. Πρόκειται περὶ γῆς, ἣν πιστεῦομεν ὅτι γινώσκουμεν, ἣν πραγματικῶς ἀγνωστοῦμεν, ἀλλ' ἀνεῖ ἄλλων φθεγγόμενοι καὶ γράφοντες· διὰ τοῦτο ἐν ταῖς ἀναμνήσεσίν μου ταύταις ἐκτείνω τὸν λόγον, καὶ δὴ πρῶτον περὶ τῶν ὄρων Ἀδξεντίου καὶ Κομινᾶ, πρὸς εὐδόξωσαν μελλουσῶν ἐρευνηῶν, πρὸς τοποθέτησιν ἀκριβῆ βουνῶν καὶ λαγκάδων καὶ μονῶν καὶ χωρίων.

Ἡ μελέτη δυσχερῆς, τὴν δὲ δυσχερείαν ἐγίνωσκον πρὶν ἐπιχειρήσω ταξιδίῳ τοιοῦτῳ. Ἐνόμισα ὅτι ἠδυνάμην ὁδηγῶν ἢ λαβῶν τὰ „Βιθυνικά“ τῶν Μ. Κλεωνόμου καὶ Χ. Παπαδοπούλου, κάπερ ἔχων τὴν ἰδέαν ὅτι κακῶς μεταφράζουσι τὸν Texier, μήτε δ' εἰς τὰς πιρῆας ἀνατρέχουσιν, ἀφίνοντες, ἐνομοίεται χάριν ἐλλήνων ἀναγνωστῶν, τὸ Κοδξά-Ἰλὶ μεταφραζόμενον Pays du vieux, παραπέμποντες εἰς Πολυβ. excerpt. εἰς Memnon. fragm. ἐνοήντες ἀλλαχοῦ δύο καὶ τρεῖς ἴσως καὶ τέσσαρας ἐπιγραφὰς εἰς μίαν¹⁾ συγγένητος Θεουδῶ καὶ Βιθυνοῦς.²⁾ Αὐτοὶ γράφουσιν, ἂν μὴ ἀπατώμαι, δις³⁾ ὅτι τὸ Ἀργανθώνιον ὄρος ἐστὶν ὁ τοῦ Ἀδξεντίου βουνός, ἐπ' οὗ μέχρι σήμερον ἐρείπια πολλὰ φαίνονται ναῶν καὶ μοναστηρίων.

Ὅστις ἐμελέτησε τὰ δύο ἀρχαιότερα ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα, τὰ τὸν βουνὸν ἀναφέροντα τοῦ Ἀδξεντίου, καὶ μετὰ μελέτην αὐτῶν ἐπεσκέψατο τὰ ὑπὲρ τὸ Κατιρλίον ὡς καὶ τὰ ὑπεράνω τοῦ Μάλτεπε ὑψόμενα ὄρη, βεβαίωσεν ὅτι ἀκατέληκτον εἰς ἃ κατέληξεν ὁ βυζαντινολόγος ἱατρός Α. Γ. Πασπάτης, ὅτι τὸ βουνὸν τοῦ Ἀδξεντίου ἐστὶ τὸ ὑπερθεῖν τοῦ Μάλτεπε κείμενον „Αἰτός-Δαγί“⁴⁾ Ἀρχαιότερον ἱστορικὸν μνημεῖόν ἐστιν ὁ βίος αὐτοῦ τοῦτο ὅτι ὅσιον Ἀδξεντίου, κακῶς ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τῆς Πατρολογίας Migne ἀποδιδομένου εἰς Συμεὼν τὸν Μεταφραστήν, διότι μεταξὺ τοῦ βίου τοῦτου καὶ τῶν τοῦ Μεταφραστοῦ βίων ὑπάρχει μεγάλη διαφορά ὅπως καὶ λεκτικῶ· ὁ ὅσιος Ἀδξεντίος ἤμαζεν ἐπὶ τῆς Δ' οἰκουμηνικῆς Συνόδου καὶ εἴκοσι ἔτη μετ' αὐτήν († 470), ἐμόνασε δ' ἐπάνω ὄρους τινὸς Ὁξείας, δέκα μίλια μακρὰν τῆς Χαλκηδόνος (Καδικίου)⁵⁾ ὁ τοπογραφικὸς ὁρισμὸς ἐστὶ σαφέστατος, ἀπὸ δὲ τῆς Χαλκηδόνος ἕως Κατιρλίου τὸ διάστημα ἐκτείνεται εἰς δέκα καὶ πέντε μίλια περίπου διὰ θαλάσσης, ἐνῶ διὰ ξηρᾶς ἐστὶ καὶ τριπλάσιον, ἀλλὰ τότε ἀπαυτεῖται ἢ περιέλιθη τις πᾶσαν τὴν παραλίαν τοῦ κόλπου τῆς Νικομηδείας· ταύτην δὲ πρέπει ἢ ἀποδέξασθαι τις ὅτι διήλθεν ὁ Ἀδξεντίος κληθεὶς εἰς τὴν ἐν Χαλκηδόνι Δ' οἰκουμηνικὴν Σύνοδον· ἀσθενῶν ἤχηθι ἐπὶ φορείου· διήλθε τὰ χωρία Σιγίδες, Φίλιον, καὶ Ρουφιανιάς (τὸ σήμερον Μπουσταντζηκιοπού), ἐπιστρέψας δ' ἦκησεν εἰς ὄρος ὑψηλότερον καὶ τραχύ, Σκόπια καλούμενον, πλησίον κείμενον τῶν Ρουφιανιῶν. Ἄν παραδεχθῶμεν ὅτι ἄνωθεν τοῦ Κατιρλίου ἐκίετο ὁ τοῦ Ἀδξεντίου βουνός, ἔπρεπεν οἱ αυτοκρατορικοὶ ἀπεσταλμένοι ἢ ἀδηγεῖσθαι τὸν ὄσιον εἰς τὴν παραλίαν, ἐκείθεν δὲ ἢ ἀναποδιδεῖσθαι εἰς Χαλκηδόναν. Εἴπερ ὁ Ἀδξεντίος ἦκει τὸ Ἀργανθώνιον, κατερχόμενος εἰς τὴν παραλίαν ἔπρεπε διὰ ξηρᾶς (ἐπὶ φορείου φερόμενος) ἢ διελθῆ τὰς

ὀνομαστὰς τότε πόλεις τῆς Βιθυνίας Σωτηρούπολιν, Ἐλενόπολιν, Πραίνετον, Ἀστακόν, Νικομηδείαν,⁶⁾ ἅτινα σιωπᾶ ὁ τοσοῦτῳ λεπτολογῶν βιογράφος αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ Σιγίδες καὶ Φίλιον, ὧν μόνον μνησθῆται.

Τὴν σύγγρυσιν περὶ τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἀδξεντίου ἐπήνεργον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὡς εἰκάσω, ἢ ἐν Κατιρλίῳ ἐμφάνισεν τοῦ ἀγύρτου Ἀδξεντίου· ἄλλως δὲ ὁ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἀκμάσας ἡμέτερος γεωγράφος Μελέτιος Ἀθηνῶν οὐδαμῶς ἐνομοίεται τὸ Ἀργανθώνιον ὡς ὄρος Ἀδξεντίου. Φαίνεται ὅμως καὶ τὸ τοῦ Φεβρουαρίου Μηναίου ἐπιτείνον τὴν σύγγρυσιν ταύτην, ὅταν γράφῃ κατὰ τὴν 14 τοῦ μηνὸς τοῦτου περὶ Ἀδξεντίου· „μετήλθε δὲ τὸν μονήρη βίον εἰς τὸ ὄρος ἀνελεθῶν τὸ καταντικρῷ τῆς Ὁξείας κείμενον“⁷⁾. Ἄλλ' ἀντικρῷ τῆς Ὁξείας κίετα τὸ Καίξ-Δάγ· τὸ ὄρος τοῦτο ὁ κ. Πασπάτης νομίζει τὸ παρὰ τῷ βιογράφῳ Σκόπια καλούμενον, τοῦτο δὲ κίετα καὶ τῆς Πρώτης καὶ τῆς Χάλκης ἀπέανται. Διατὶ ἢ παρὰ τῷ Μηναίῳ προτίμησις τῆς Ὁξείας; πρόδηλος παραδρομὴ καὶ παρερμηνεία, γνωστοῦ ὄντος ὅτι δέκα μίλια μακρὰν τῆς Χαλκηδόνος ἔκειτο τὸ ὄρος τῆς Ὁξείας,⁸⁾ χρήσιμος ἡμῖν ὁδηγός ἐστιν ἡ βιογραφία Στεφάνου τοῦ Νέου,⁹⁾ ἣν ἔγραψε Στέφανος ὁ διάκονος τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἔτη τεσσαράκοντα δύο μετὰ τὸ μαρτύριον αὐτοῦ, γενόμενον τῷ 767 καὶ ἐν ἣ ὁ Στέφανος οὗτος, γινώσκων τὰ μέρη ταῦτα κάλλιον τῶν τὰ „Βιθυνικά“ γραφάντων τοποθετεῖ τὸν βουνὸν τοῦ Ἀδξεντίου· „πρὸς τὸν εἰσπλεόμενον μερῶν ἐπαρχίας ἄντικρως“, ἔχοντα ἄρα κατέναντι τὴν παραλίαν Κατιρλίου, Κουρίου κλπ. Ἐπαινεῖ Στέφανος ὁ διάκονος τὸ ὄρος ὡς „τερπνότατον τοῖς σώζεσθαί βουλομένοις, ὑψηλὸν μὲν παρὰ πάντας τοὺς συγκειμένους λόφους, ψυχρὸν τε καὶ ἔηρον, καὶ ἴνα συνελὼν εἴπομι, τοῦ οὐρανοῦ ἐραπτόμενον“¹⁰⁾. Ἄλλ' οἱ μὲν χαρακτηρισμοὶ οὗτοι περιττοὶ εἰσι, διότι καὶ τὸ Ἀργανθώνιον ἐστὶ τοιοῦτο χρησιμεῖ δ' ἡμῖν ἢ τοποθέτησις. Προσθεθεῖσθαι ὅτι τὴν λεγομένην Ἀδξεντίου μονὴν ἠκοδόμησε Στέφανος ὁ νέος τῷ τριακοστῷ ἢ τριακοστῷ πρώτῳ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ ἔτι δηλ. τῷ 745, κατέστρεψε δ' ἐκ θεμελίων ὁ αυτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρινός περὶ τὰ 765, συγγρόνως τῇ καταστροφῇ τῆς ἐν Τριλίῳ μονῆς Πελεκητῆς, ὡς ἀφηγεῖτο Θεοστοχικός ὁ πρεσβύτερος αὐτῆς πρὸς Στέφανον.¹¹⁾ Θεοφάνης ὁ χρονογράφος, τάττων τῷ εἰκοστῷ πέμπτῳ ἔτει τοῦ Κοπρινίου (765) τὸν θάνατον τοῦ Στεφάνου, γράφει „ἐχρηστίσθη ὄντα εἰς τὸν Ἅγιον Ἀδξεντίον, εἰς τὸ πλησίον ὄρος τοῦ Δαματρίου“· δηλοῦσιν οὐ μακρὰν τῶν περὶ τὸ σήμερον Ἀλῆμ-Δάγ μερῶν. Οὐδ' ἐστὶ παράδοξον ὅτι ἐν τοῖς συναξαρίοις τῶν ἁγίων Ἀδξεντίου καὶ Στεφάνου οὐδεμίαν γίνετα μνεῖα τῆς μεταξὺ τῶν ἀρχωτηρίων Ποσειδίου καὶ Δρεπάνου παραλίαις, μήτε κἂν τῶν ὀνομάτων Ἐλενοπόλεως, Πιλοπυθίων ἢ Σωτηροπόλεως, ἅπερ ἔπρεπεν οἱ βιογράφοι ἢ ἀναφέρωσιν εἴπερ ὑπὲρ τὸ Κατιρλίον ἐκίετο ὁ τοῦ Ἀδξεντίου βουνός.

Ἄλλ' οὕτε τοῦ διαστήμου μοναχοῦ Μιχαῖλ τοῦ Μαλεῖνου ἢ βιογραφία ποιεῖται μνεῖαν αὐτῶν, τὸ δ' ἐν αὐτῇ ἀναφερόμενον ὄρος τοῦ Κομινᾶ ζητητέον ἀλλαχοῦ ἢ ἐνθα τοποθετοῦσιν οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀρβαντοχωρίου ἀκούσαντες ἀπὸ στόματος καλογήρου τινὸς ἀσιανοῦ

¹⁾ Κωνσταντῖνου Πορφυρογεννήτου. Περί θεμάτων· βιβλ. Α'. Θέμα Ὁπιματων· πρὸ βλ. Συνέκδημον Ἱεροκλέους.

²⁾ Ἀνάγνωθι βίου τοῦ ὀσίου Ἀδξεντίου· ἐν τόμῳ ΡΙΔ' Πατρολογίας τοῦ Migne· Baronii Annales Ecclesiast. ἔτει 451. Nilles Calendarium Utriusque Ecclesiae· τόμ. Α', σελ. 102.

³⁾ Migne· Πατρολογία· τόμ. Ρ', στήλῃ 1087, 1092, 1140. Ἁγαπίου Λάνδου βίος Στεφάνου τοῦ Νέου ἐν „Νέφ Παράδεισῳ“.

⁴⁾ Migne· τόμ. Ρ', στήλῃ 1140.

καὶ πάλιν ἄλλου βουλγάρου ὅτι τοῦτο ἦν ἐκεῖνο, ὅπου πρῶτον ἐμόνοσεν ὁ τῆς ἐν Ἁγίῳ ὄρει Λαύρας κείτωρ Ἀθανάσιος ὁ Τραπεζούντιος.

Ἀναγινώσκουμεν ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὀσίου Μιχαῖλ τοῦτου τοῦ Μαλεῖνου ὅτι ἤκαθεν ἐν Βιθυνίᾳ, ὅτι ὅπως μεταβῆ εἰς τὸν τόπον τῆς μοναχικῆς ἀσκήσεως ἀφίκετο παρὰ τὸν ποταμὸν Γάλλον, βέοντα πλησίον τοῦ Κομινᾶ ὄρους, ὅτι διέβη τὴν γέφυραν τοῦ Μονοκαμάρου, μεθ' ἑαυτοῦ δ' ἔχων ὑπηρετάς τινὰς πατρικοὺς, διότι ἀνήκεν εἰς εὐγενῆ καὶ πλουσίαν οἰκογένειαν, ἤλθεν „εἰς τὸ χωρίον Κερσίνην, ὅπου εἶναι εἰς τὴν ῥίζαν τοῦ ὄρους“, ὅπου ἀπατήσας τοὺς συνοδούς ὄντας αὐτὸν ἀνήλθεν εἰς τὸ ὄρος, ἐν ᾗ ἐμόναζεν Ἰωάννης μοναχός ὁ Ἐλαδίτης, παρ' ᾧ μοναχὸς γενόμενος μετωνομάσθη Μιχαῖλ ἀντὶ Μανουῆλ. Εἰς τὸ Κομινᾶ ὄρος ἦν μοναστήριον, ἔμεινε δ' ἐν αὐτῷ δύο ἔτη· συγγρόνως φαίνεται ὅτι ἡ ἀδελφὴ τοῦ Μαλεῖνου ἐγέννησε Νικηφόρον Φωκᾶν, τὸν ἀκολούθως αυτοκράτορα. Θανόντος τοῦ πατρὸς, ὁ Μιχαῖλ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Κωνσταντίνου διμερίσαντο τὴν κληρονομίαν, καὶ διὰ τοῦ ἐπιβάλλοντος αὐτῷ μέρους ἠῆξεν τὴν μονήν, ζῶντος τοῦ Ἐλαδίτου Ἰωάννου, μεθ' ὃ μακρὰν ἀποσυρθεὶς τῆς μονῆς εἰς τινὰ πέτραν, ἐμόνασε κ' ἐκεῖ ταρραστῖαν, παραλαβὼν δ' ἓνα τῶν συγγενῶν Ἀγαπίου ὀνόματι „ἐπήγαγον εἰς τὴν ἐσωτέραν τοῦ ὄρους ἔρημον“, καὶ μετὰ διετῆ κ' ἐκεῖ διαμονὴν ἔδρε „τόπον περίσση ἤσυχον, Ἐηρολίμνην ἀπὸ τοῦ ἐργασίου ὀνομαζόμενον“, ἔκτισεν αὐτὸς μακρὰν καλύβην, περὶ ἣν συνήχηθι πλήθος ἀσκητῶν ὑπὲρ τὸς πενήκοντα, κατὰ τὴν βιογραφίαν. Ἐμπιστεύσας τὴν Λαύραν τῆς Ἐηρολίμνης εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Ἀγαπίου, ἐρευνήσας αὐτὸς ἔδρε „ἓνα τόπον ἐπιτήδειον, ὅπου δίδει πρὸς τὴν Βιθυνίαν, κατὰ πολλὰ ἤσυχον, μὲ βρύσεις τερπνῶν καὶ ἡδονατικῶν ὀδάτων . . . ἐχάρη καὶ τὸν τόπον ἀγόρασεν. Εὐθὺς ἤρχισε τὴν οἰκοδομήν τῆς Λαύρας, καὶ ἔκτισε ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μέγαν καὶ κάλλιστον, ζωγραφίσας αὐτὸν ἐμπεισέστατα“. Ἐκτοτε συνήχηθησαν εἰς τὸ τοῦ Κομινᾶ ὄρος πολλοὶ μοναχοί, ἐκτίσθη δὲ καὶ ἔξουδοχίον εἰς ἀνάπαυσιν τῶν ὀδοιπόρων καὶ ξένων, ἠκοδομήθη ὡσαύτως καὶ ναὸς μέγας „εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ τῆς παναρχάντου μητρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀνάπαυσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος“¹²⁾.

Οὐδὲν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν χωρίων καὶ ὄρων καὶ λιμνῶν τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ βιογραφίᾳ σώζεται σήμερον ἐν τῇ μνήμῃ τῶν κατοίκων, οὐδὲν ἢ παράδοσις ἕως νῦν μνησθῆται. Ὁ ποταμὸς ὅμως Γάλλος ἔρρεεν, ὡς φαίνεται, 5—6 ὥρας μακρὰν τῆς νέας Λαύρας, διότι πρῶτον τινὰ Μιχαῖλ ὁ Μαλεῖνος ἀποστείλας δι' ὑπηρεσίαν τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Ἠσύχιον εἰς τὸν ποταμὸν τοῦτον παρήγγειλεν αὐτῷ ἢ ἀπιστρέψῃ πρὸς ἑσπέραν εἰς τὴν Λαύραν· ὁ ποταμὸς Γάλλος πηγάδων ἐκ τῶν Μώδρων σήμερον Μουδουρλού, ὑπαγομένης εἰς τὸν νομὸν Κασταμονῆς,¹³⁾ ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον. Πόσω μακρὰν πρέπει ἢ ἀποθετήσωμεν τὰ περὶ τὴν Λαύραν μέρη; Μὴ ἐπιλανθανώμεθα δ' ὅτι Μιχαῖλ ὁ Μαλεῖνος ἦν Καππαδόκης, καὶ ὅτι ἠπάτησε τοὺς ἐν Βυζαντίῳ συγγενεῖς λέγων ὅτι μέλλει ἢ ἀναμεταβῆ εἰς τὴν πατρίδα, φαίνεται δ' ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πολὺ ἀφελεῖς βλέποντες αὐτὸν ἀπερχόμενον μάλλον εἰς Νίκαιαν ἢ Νικομηδείαν καὶ μὴ ἐρωτῶντες ἂν ἀπ' αὐτῆς θέλῃ ἢ ἀπέλθῃ εἰς Καππαδοκίαν. Ἀπαντῶντες εὐθὺς ἐν τῇ βιογραφίᾳ Γάλλον ποταμὸν, προτιμότερόν ἐστι ἢ ἀπιστεῦσθαι ὅτι ἠθέλησε ἢ ἀναμεταβῆ εἰς Καππαδοκίαν διὰ τοῦ Εὐξείνιου.

Καὶ νῦν, ὁφείλω ἢ εἶπω ὅτι μάτην ἐξήγησα Ἐηρολίμνην ἐπὶ τοῦ Ἀργανθωνίου, Κερσίνην, Κομινᾶ, ἢ παρεφθαρμένα τὰ ὀνόματα ταῦτα· ὑπάρχουσι τοποθεσίαι καλούμεναι Μερσίνα, ἀλλ' αὐταί, δυστυχῶς, εἰσὶ παρὰ τὴν θάλασσαν· ὑπάρχουσιν ἐρείπια καλούμενα νῦν Λαύρα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα πρὸς τὴν θάλασσαν κίετα, ἢ δὲ Λαύρα τοῦ Μαλεῖνου εὐρίσκετο, κατὰ βλέπομεν, εἰς „ἑσωτέραν τινὰ

⁹⁾ Ἁγαπίου Λάνδου βίος Μιχαῖλ Μαλεῖνου ἐν „Καλοκαρινῇ“· Προστρέφω δ' εἰς τὸν γυδαῖστὴν παραφρασμένον τοῦτον βίον, ἀγνωστὸν ὅπου κίετα λαμβάνων με τὸ ἐλληνικὸν κείμενον.

¹⁰⁾ Βιθυνικά· σελ. 4 καὶ 54.

τοῦ ὄρους ἔρημον“. Ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὑπεράνω τοῦ Ἀρβαντοχωρίου κειμένη, εὗρον Βυζαντινὰς πλίνθους ἐνεπιγράψους, φεροῦσας τὸ ὄνομα † KONGTANTS, ὁμοίαις ταῖς ἐν τοῖς γεροσάις τεύχεσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐρισκομέναις, ἀλλ' ἐν τούτων, κἂν ἔτι ὑποτεθῇ ὅτι ἀναφέρονται εἰς αυτοκράτορα, δυσκόλως ἐξάγομεν ὅτι ἦν οὗτος ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογενήτης (912—959). Σημειωτέον ὅτι μετὰ δεκαετῆ περίπου μοναχικὴν ἀσκήσιν „ἠῆρεν ἓνα τόπον ἐπιτήδειον, ὁ ποῦ δίδει πρὸς τὴν Βιθυνίαν“. τοῦθ' ὅπερ δηλοῖ, κατὰ τὴν ἀσθενῆ μου κρίσιν, ὅτι ἡ πρώτη δεκαετής αὐτοῦ διαμονὴ ἐγένετο οὐχὶ ἐν Βιθυνίᾳ, ὁ δὲ κατόπιν τόπος τῆς ἀσκήσεως αὐτοῦ ἔβλεπε πρὸς τὸν Πόντον ὀρίων τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

§.

Ταῦτά εἰσι τὰ συμπεράσματα τῆς εἰς τὰ κάτωθεν τοῦ Ἀργανθωνίου χωρία ἐνενημέρου διαμονῆς μου, λυπούμενος δ' ἀπῆλθον ὅτι νέον καὶ τοπογραφικῶν καὶ ἱστορικῶν ἐρευνηῶν ἐρίσταται ἀνάγκη ὅπως ἀπαλλαγῶσιν οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τούτων τῆς τιμῆς, ὅτι οἱ πρόγονοι αὐτῶν εἶχον ποτε γείτονα τὸν Ἀδξεντίου καὶ τὸν Μιχαῖλ Μαλεῖνον, ὅπως μείνωσιν ἤσυχοι ἀπὸ ψευδισμῶν ἠδὲ ἀκουσμένων, οὗς ξενόγλωσσοι συρίζουσιν εἰς τὸ οὐδ' αὐτῶν, ὡς ὁ παλαιὸς ὄφις εἰς τὴν Εὐάν. Τὸ ὄρος τοῦτο πλήρες ἐστὶν ἁγιασμάτων, ἀλλ' οὐδαμῶς ἐκ τούτου δύναται ἢ ἀναμεταβῆ τις εἰς τὸ Κομινᾶ ὄρος. Ἡδὲ ἔρημα ἐπὶ τῇ πληθῆ τῶν εἰς τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν ἀνεγειρομένων ναῶν ἢ ἐρείπιων ναῶν, ἐπὶ τῇ πληθῆ τῶν ἁγιασμένων ὀδάτων μετ' αὐτὴν τάττεται ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος. Ὁ ἕτερος τῶν ναῶν τοῦ Κατιρλίου τιμάται ἐπ' ὀνόματι τῆς ὀσίας Παρασκευῆς, ὡς καὶ ὁ εἰς τοῦ Ἀρβαντοχωρίου, καθὼς καὶ ὁ νέος ναὸς τοῦ χωρίου Ἁγίας Κυριακῆς, ἐν ᾗ ὁ παλαιὸς καὶ νῦν σχεδὸν ἠρειπωμένος ἔδωκε τὴν ὀνομασίαν εἰς τὸ χωρίον· ὁ νέος ναὸς τοῦ Κουρίου ἀνατίθεται εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην, οὗ ὑπάρχει παρὰ τῷ ναῷ καὶ τὸ ἁγίασμα, ὁ δὲ παλαιὸς εἰς τὸν Ταξιάρχην καὶ Ἀρχάγγελον Μιχαῖλ· ὁ ναὸς οὗτος καὶ τὸ χωρίον πρέπει ἢ ἀνασχολήσῃ ἡμᾶς ἐπὶ μικρὸν.

Εἰς τὴν τοποθεσίαν Κουρὶ ἔκειντο τὰ περιώνυμα Πιλοπύθια τῶν Βυζαντινῶν. Αὐτόθι, κατὰ τὸν χρονογράφον Κεδρηνόν, οἱ Ἀργοναῖται ἀνήγειραν ναὸν ἐπ' ὀνόματι Ρέας τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, τὸν δὲ ναὸν τοῦτον ἐπὶ τοῦ αυτοκράτορος Ζήνωνος, δηλ. περὶ τὰ ἔτη 474—490 μετεποίησαν οἱ χριστιανοὶ εἰς ναὸν τῆς Θεομήτορος. Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας ἐπεσκέψατο κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὰ Πιλοπύθια, καθηγησάμενος πρότερον διὰ τῆς ὑπερθεῖν αὐτῶν ἐν τινι γεωλόφῳ διαμονῆς τῶν τριῶν μαρτύρων Μηροδώρας, Μητροδώρας καὶ Νομφωδώρας.¹⁴⁾ Ὁ αυτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς Α' ἠκοδόμησεν αὐτόθι ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαῖλ καὶ ἀνάκτορα καὶ ἠηρέπτεσε τὰ λουτρά,¹⁵⁾ ἅτινα τῷ 532, κατὰ τὸν χρονογράφον Θεοφάνην, ἐπεσκέψατο ἢ αυτοκράτειρα Θεοδώρα „πρὸς τὸ θερμίσια“· ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὸν ἀφηγγόμενον αὐτά, „συνήλθον αὐτῇ ὅτε πατρίκιος Μηνᾶς ὁ ἐπαρχος, καὶ ὁ πατρίκιος Ἡλίας ὁ κόμης τῶν Λαργιτιανῶν, καὶ ἄλλοι πατρίτικοι, καὶ κουβικουλάριοι, καὶ σατράπαι, γυλιάδες τέσσαρες“, συμπεραίνει τις ὅτι καὶ τὰ ἀνάκτορα, καὶ οἱ ἐξωνῶνες καὶ ὁ ναὸς, καὶ τὸ χωρίον αὐτὸ ἦσαν εὐρυχωρότατα. Τὸ χωρίον Κουρὶ Ἐκλεῖτο Σωτηρόπολις, ὡς γράφει ὁ Ζωναρᾶς.¹⁶⁾ „ἐκείνως γάρ (ὁ Μ. Κωνσταντῖνος) κατὰ Περσῶν ἐκστρατεύων τριῆρεσι κομίζεται εἰς τὴν Σωτηρόπολιν ἢ νῦν ὀνομάζεται Πύθια“, εἰκάσω δ' ὅτι μέχρι τοῦ σ' αἰῶνος ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο. Εἰς τὰς πέριξ αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ τὰς μονὰς καὶ τὰ Πτωχοτροφεῖα πολλὰς ἐποιήσατο δωρεὰς ἢ αυτοκράτειρα Θεοδώρα. Ἰουστινιανὸς ὁ

¹⁴⁾ Βλέπε περὶ τούτων πάντων μαρτύριον τῶν ἁγίων Μηροδώρας, Μητροδώρας καὶ Νομφωδώρας γραφὲν ὑπὸ Συμεὼν Μεταφραστοῦ. Migne Πατρολογίας τόμ. ΡΙΕ', στήλῃ 653 „καταλαμβάνουσι γεωλόφον τι, τῶν Πυθίων θερμῶν οὐ πάρα“· Κεδρηνοῦ Σύνοψις ἱστορικῶν, ἐκδ. Βενετίας τοῦ 1729, σελ. 96 καὶ 234.

¹⁵⁾ Προκοπίου· περὶ τῶν Ἰουστινιανῶν κτισμάτων, βιβλ. Ε'.

¹⁶⁾ Ζωναρᾶ· Ἱστορ. παρὰ Migne· Πατρολογίας τόμ. ΡΑΔ', στήλῃ 1116.

¹⁾ Βιθυνικά, κλπ. σελ. 177.

²⁾ Αὐτόθι, ἐν ἀρχῇ τοῦ βιβλίου· σελ. 2.

³⁾ Τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, σελ. 3 καὶ 39.

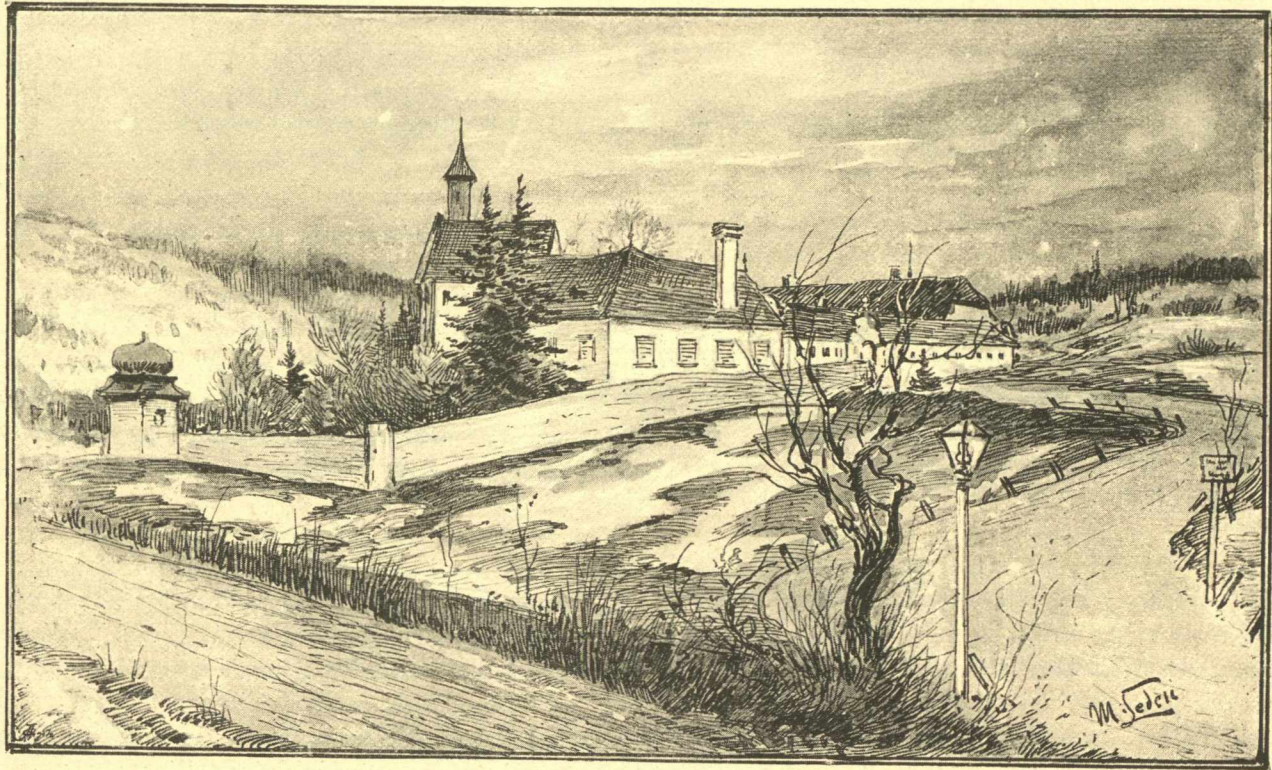
⁴⁾ Α. Γ. Πασπάτης. Τὰ ἀνατολικά προάστεια τοῦ Βυζαντίου· ἐν περιοδικῷ τοῦ Ἑλλήν. ἐν Κωνσταντινουπόλει· Φιλολογ. συλλόγου· τόμ. ΙΒ', σελ. 48—50.

σύζυγος αὐτῆς ἐπισκέψατο καὶ οὕτως ἴσως τὰ Πιλοπόδια τῷ 564, ἐὰν καλῶς ἐρμηνεύωμεν τὴν εἰς τοὺς Μυριαγγέλους ἐπίσκεψιν αὐτοῦ.¹⁴⁾ „χάριν εὐχῆς“, ὡς αὐτὸς ὁ Θεοφάνης γράφει. Τῶν λουτρῶν τοῦ Κοιρίου σωζομένων ἕως τῆς ἐποχῆς τῶν Κομητῶν,¹⁵⁾ ὑπῆρχε βεβαίως παρ' αὐτοῖς καὶ κοινόπολις τις· ἀλλ' ὁ ναὸς τοῦ ἀρχιερέου Μιχαὴλ ἀγνωστον εἶπερ ἔκειτο καθ' ὃ μέρος νῦν κείνεται τὰ ἱαματικὰ λουτρά, ἣ ἐν αὐτῷ τῷ χωρίῳ.

Σήμερον ἐτι σώζεται ἐντὸς τοῦ Κοιρίου ναὸς, παρ' ἡμέραν ἐρειπιούμενος, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ταξιάρχου Μιχαὴλ· σκοτεινός, χθαρμαλός, πλείστας ἔχων ζωγραφίας ὁσίων πατέρων, ὄθλον οὖν ἀσκητῶν, δεικνύοντι ὅτι ἀνήκε ποτε εἰς μονήν. Αἱ τοιχογραφίαι αὐτοῦ μοί

δ' ἐπὶ τῆς κρήνης τῆς ὑπὸ τὸν νεόδμητον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ναόν, αὕτη, οὐχὶ ἀρχαιότερα βεβαίως τοῦ ΣΤ' αἰῶνος.

Ἀπὸ ταύτης μανθάνομεν Θεόδωρον διάκονον καὶ παραμονάριον ναοῦ καὶ μονῆς τοῦ μάρτυρος [Γεωργ. ἢ Δημητρί]του. Ἐνταῦθα πρέπει· ἵνα καθομολογήσω δημοσίᾳ χάριτας εἰς τὸν σοφὸν βυζαντινολόγον καθηγητὴν τοῦ ἐν Πετροπόλει πανεπιστημίου κ. Ἰωάννην Τρωϊτσκην, ἐκδόντα τὴν τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου Τυπικὴν διάταξιν περὶ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου καὶ τῆς τῶν Κελλιβάρων¹⁶⁾ ὅπου ἀναφέρεται μετόχιον τῶν πατρῶν ἐν τοῖς Πιλοποδίοις, μοναχὸς ἔχον ἕξ, ὧν εἰς ἱερεὺς. Οὐδαμῶς ἀμφιβάλω ὅτι ὁ μεταγράφας τὴν διάταξιν ἦν οὐχὶ ἀλάνθαστος, καὶ συνεπῶς ἠδύνατο ἵνα γράφῃ ἀντὶ

ΜΑΪΕΡΑΗΚ.

ὑπέμνησαν τὰς τοῦ καθολικοῦ τῶν Καρῶν ἐν Ἀγίῳ ὄρει, ἔξωθεν δὲ τῆς μεγάλης θύρας τοῦ ναοῦ ὁ Σωτὴρ καὶ ἡ Θεοτόκος ζωγραφούνται εἰς μείζον τοῦ φυσικοῦ μέγεθος, ὡς εἰς τὸ καθολικὸν τῆς ἐν Ἀθῶν μονῆς τοῦ Παντοκράτορος. Ἐπιγραφεῖ τις ἔξωθεν ἀναφέρει τῷ 1750 ὡς ἔτος τῆς ἐκ βάθρων καὶ θεμελιῶν ἀνακαινίσεως, ἀλλ' ἡ τοιχογραφία μένει ἀναλλοίωτος, οὐχὶ καὶ ἀρχαιότερα τοῦ ΙΒ' αἰῶνος. Ἦλπιζον ὅτι ἦθελον ἀνακαλύψει ἐπιγραφὴν ὁδηγοῦσάν με πρὸς λύσιν τῶν ἀποριυμένων, ἀλλ' εὐρέθη μία, κεκολοβωμένη, ἐκτιμημένη

πατέρων, πατρῶν, ἀλλ' ἴσως ἐπιτρέπεται, ἵνα νομίζω ὅτι ἐν τῷ περιγραφομένῳ ναῷ ἔχομεν τὸ Μετόχιον τῆς Μονῆς τῶν Παλαιολόγων τὸ κατὰ τὰ Πιλοπόδια.

Ἡ Τυπικὴ διάταξις αὕτη δυνατὸν ἵνα χρησιμεύσῃ ἡμῖν ὡς ὁδηγὸς καὶ ἐν ταῖς μετὰ ταῦτα τοπογραφικαῖς ἐρεῖναις, εἰς ἃς ὁ τὰ παρόντα γράφων προβάλλει μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ, ἀπεκδεγόμενος παρ' ἄλλων ἀκριβεστέρων τοποθέτησιν τῶν ἐν αὐτῇ ἀναφερομένων μονῶν, ὧν τὰ ἐρεῖται σώζονται, ἢ μάλλον οὐδ' αὐτὰ.

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΖΩΟΛΟΓΙΚΑ.

Οἱ κάστορες ἐν Εὐρώπῃ.

Τὰς κατωτέρω περιεργιότατας περὶ τῆς τύχης καὶ τῶν ἡθῶν τοῦ ἐν Εὐρώπῃ κάστορος πληροφορίας, ἃς ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἡ Revue Britanique καὶ ἡ Revue des Sciences ἀνεδημοσίευσεν δὲ καὶ ἡ Revue Scientifique, μεταδίδομεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἀρῶμενοι.

Γνωστὸν ὅτι τῆς γεωργίας ἢ ἀνάπτυξιν καὶ ὁ παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν γενόμενος συνοικισμὸς ἀπεδίωξαν πανταχόθεν τὸν κάστορα· καὶ δὲν ἐξηφανίσθη μὲν παντελῶς τὸ ζῶον τοῦτο, ἀλλ' οὐχ ἦρτον ἡναγκάσθη ν' ἀπαρνηθῇ τὰ κοινὰ καὶ περιλήψιμα αὐτῷ οἰκήματα, ἅτινα σχεδὸν ἐξέλειπον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ἐν Εὐρώπῃ.

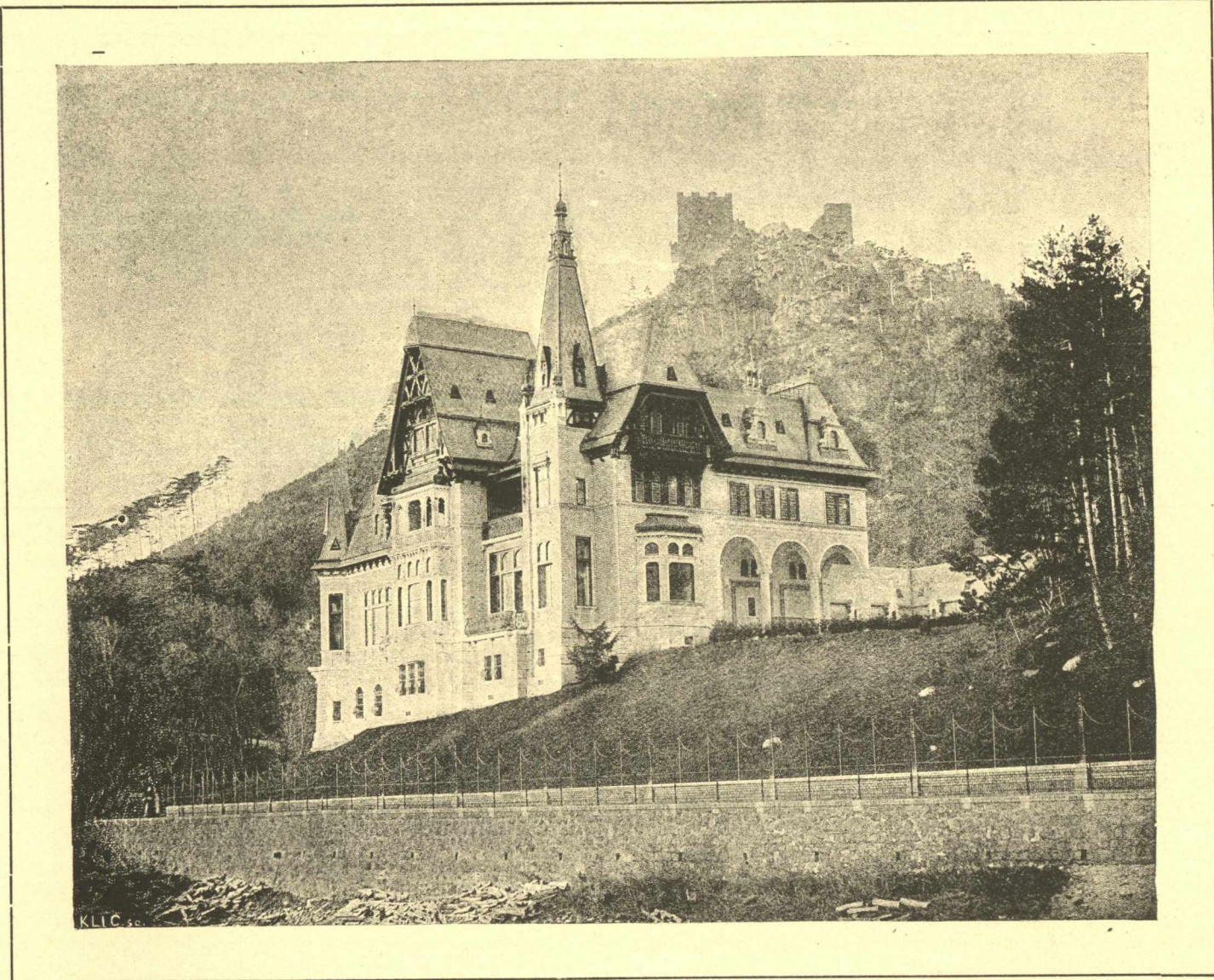
¹⁶⁾ Imperatori Michaelis Palaeologi de Vita sua opusculum, necnon Regula quam ipse monasterio S. Demetrii praescripsit fragmentum. Nunc primum edidit Ioannes G. Troitzki. Ἐν Πετροπόλει, 1885, σελ. 19, §. 18.

¹⁴⁾ De Iacobo Goar. Notae in Theopanis Chronographiam.
¹⁵⁾ Νικήτας Χωνιάτης. ἐκδ. Βόννης, σελ. 341.

Καταναγκασθεὶς ν' ἀποβῇ τρωλλοδότης, δὲν παρητήθη οὐχ ἦρτον τὰς φιλοτεχνικὰς αὐτοῦ ἐξείς ὁ κάστωρ, ἀλλὰ κρύπτεται τόσῳ ἐπιμελῶς, ὥστε πανταχοῦ σχεδὸν ἐληθμονήθη.

Ὁ εὐρωπαϊκὸς κάστωρ ζυγίζει 25—30 χιλιόγραμμα. ἡ δὲ δορὰ αὐτοῦ βαθὺ φαῖν ἔχουσα χρώμα εἶνε ἦρτον ὠραία τῆς τοῦ ἀμερικανικοῦ κάστορος, ἀλλ' εἶνε ἀνυπόστατον ὅτι στερεῖται θυφθέρας, ὡς πολλοὶ φυσιολόγοι διατείνονται.

ὄλως ἔμψυτον αὐτοῖς ἐνστικτον τῆς οἰκοδομικῆς δὲν ἐλείπει εὐκόλως, εἰ μὴ ὅπταν ὁ βίος αὐτῶν συνεχῶς διαταράσσεται· τὸ ψῆχος ἐπίσης ἀναγκάζει αὐτοὺς ν' ἀπαρνηθῶσι τὰς ἐξωτερικὰς αὐτῶν κατοικίας, καθόσον παρὰ τοῖς Σαμογέτταις ζῶσιν ἐντὸς ὑπογείων φωλιῶν. Ἐν τῇ Rhône οἱ κάστορες ἀπὸ πολλοῦ ἔπαυσαν νὰ οἰκοδομῶσι εὐρίσκοντο δ' ἐκεῖ ἐληθμονημένοι, ὅπταν αἴρνης κατηγορήθησαν ὡς σοβαρῶς ζημιοῦντες τὰ προχώματα τῆς Camargue, ὅπερ ἀπειλεῖ κατ' αὐτῶν

Παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Δουνάβου καὶ τῶν παραποτάμιων αὐτοῦ, ἰδίως ἐν τοῖς πέριξ τοῦ Σαλαβούργου ἦσαν ἔτι κοινότεροι οἱ κάστορες περὶ τὰ τέλη τοῦ τελευταίου αἰῶνος. Ὁ Ρίττιγκερ ἐν τῷ κατὰ τὸ 1761 ἐν Σαλαβούργῳ ἐκδοθέντι ζωολογικῷ αὐτοῦ πονήματι, λέγει „Ὅταν ἀφίενται ἦσυχτοι οἱ κάστορες καὶ δὲν καταδιώκονται, ζῶσιν ἐν κοινότητι· αἱ δὲ κατοικίαι αὐτῶν εἰσι συνηνωμέναι ἀλλήλαις, ἀλλ' ἕκαστος ἔχει τὴν ἴδιαν ἑαυτοῦ.“

Σήμερον μεμνομένοι ἀπαντῶνται παρὰ τὸν Δούναβιν, τὸν Δάβν, τὸν Μοξέλαν, τὸν Μεῖσιν, τὸν Αἶπν, τὸν Οὐξέρ κλπ., ἀλλὰ δυνατὸν εἶπεν ὅτι ἐν πᾶσι τοῖσι τοῖσι τόποις τὸ γένος τῶν καστῶρων ταίνει νὰ ἐξαφανισθῇ. Περὶ τὸ 1848 εὐρίσκοντο ἔτι ἐν τῇ Ἑλβᾷ καὶ τῷ Ὄβελ, ἐνθα οἱ περὶ κνημησίας νόμοι παρεῖχον αὐτοῖς προστασίαν. Ἐκτοτε ἡ μείωσις αὐτῶν ὑπῆρξε ταχυτάτη· ἀπὸ τινος ἐν τοῖσι ἐγκατεστάθησαν κάστορες ἐν Woilicz ὑπὸ τὴν εἰδικὴν προστασίαν τοῦ δουκὸς Δανότ. Ἐν Αὐστρίᾳ, πλὴν τῶν ἐν Χαλβροῦν ἀποικιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐν Σένα, Βοημία, Φρασεμβέρρη καὶ Ροτενῶφ καταφυγίων, ὧν ἐφείσθησαν οἱ ἀνθρώποι, οὐδαμῶς ἄλλοθι νῦν ἀπαντῶνται.

Φαίνεται ὅτι ἐν ταῖς τελευταίαις ταύταις ἀποικίαις οἱ κάστορες ἤρξαντο πάλιν κλιζόντες τὰς κώμας αὐτῶν, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ

σπουδαῖον ἐξολοθρεύσεως κίνδυνον. Πλὴν τῶν ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων ἀπειλομένων κατὰ τῶν δυστυχῶν ζῶων, οἱ κάστορες ἔχουσι κυρίως καὶ πολλὰ ἐκ τῶν πλημμυρῶν προξενούμενα αὐτοῖς κακὰ νὰ πολεμῶσι. Ἐν ταῖς ὕψηλαῖς τῶν ποταμῶν ὄχθαις, λέγει ὁ Πισσῶ, δυσχερεστάτη εἶνε ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἔργων τῆς τέχνης αὐτῶν, τόσῳ ἐπιτηδεῖως ἀποκρύπτονται. Ἐκ τύχης μόνον, ὅταν λ. γ. κῶν ξέων τὴν γῆν διανοίξῃ τὰς ὁπὰς, δι' ὧν ἀερίζουσι τὸ ἄνω δωμάτιον τῆς κατοικίας αὐτῶν, ἀνακαλύπτεται τὸ μέρος ἐν ᾧ οἰκοῦσι, τότε δὲ κατὰ τὸν ἐλάχιστον θόρυβον, βυθίζονται ὑπὸ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς διόδου, ἣν ἐπιφυλάσσουσιν ἑαυτοῖς καὶ δὲν ἀναφαίνονται πλέον, ἢ ὅπταν πᾶς κίνδυνος παρέλθῃ. Σημειωτέον ὅτι οὐδέποτε ἐξέρχονται εἰς νομὴν λίαν ἐγγὺς τῇ κατοικίᾳ αὐτῶν. Μακρὰν, ἐπὶ τῆς κατέναντι ὄχθης ζητοῦσι τὴν τροφήν των καὶ κόπτουσι κλάδους λευκῶν καὶ ἰσῶν· οὕτω δὲ οὐδὲν ἐλέγγει τὴν παρουσίαν αὐτῶν εἰς τὸν ἐπιπόλαιον παρατηρητὴν πέριξ τῶν ὑπογείων αὐτῶν φωλιῶν.

Ἐπιθυμῶν νὰ σπουδάσῃ τὰ ἦθη τῶν καστῶρων ὁ Κ. Βοῦτ κατὰ τὸ 1874 μετέφερε τέσσαρας τούτων ἐν κεκλεισμένῳ χώρῳ διακοσιῶν περίπου στρεμμάτων ἐκτάσεως, ἐν τῷ ἐν Κιλιςατᾷ τῆς Σκωτίας δάσει αὐτοῦ. Ἡ ἀπόπειρα δὲν ἐφάνη κατ' ἀρχὰς τελεσφοροῦσα·

ἤρξεσε τότε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀναβιβάσας εἰς ἕνδεκα· ἡ ἀποικία ἤρξατο ἤδη ζωὴν λαμβάνουσα καὶ πληθυνομένη· τῷ 1878 ἐγεννήθησαν τέσσαρες νέοι κάστορες.

Θαυμαστὴ ἦν ἡ φιλοτεχνική κίνησις τῶν ζώων τούτων διὰ τὴν ἐν τῷ ἄλλοι αὐτῶν ἄνετον ἐγκατάστασιν· εἰς οὐδὲν ἐλογίζοντο τοὺς πόνους καὶ τοὺς μόχθους, ὅπως φέρουσιν εἰς πέρας, καὶ ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι, τὸ κολοσιαίον, ὅπερ εἶχον ἐπιχειρήσει ἔργον, πρόχωμα προωρισμένον πρὸς ἐπίσχεσιν τῶν ὕδατων ποταμοῦ διαρρέοντες τὸν χώρον τούτον καὶ ἀσφαλίσαντες οὕτω τὴν στερεότητα τῆς οἰκίας, ἣν δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐγεῖρωσι.

Τὸ πρόχωμα τοῦτο, θαύμα στερεότητος καὶ προῦν καρτερικῶν καὶ ἐνδελειχῶν ἀγῶνων, ἔχει μῆκος, οὐχί ἔλασσον τῶν 70 ποδῶν, βάρους 8 ποδῶν καὶ πλάτος 15—20 ποδῶν· πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν καστόρων πᾶν τὸ ἐν τῷ χώρῳ τούτῳ ὑπάρχον ὕλικόν, τεμάχια μεγάλα ξύλων, λίθοι, χῶμα καὶ εἰ τι ἕτερον.

Τὸ πρόχωμα διατηρεῖται ἐν καλλίστῃ καταστάσει· καθ' ἑκάστην οἱ κάστορες ἐπισκέπτονται αὐτὸ καὶ σπεύδουσι νὰ ἐπανορθώσωσι τὰς ἐπιγενομένας τυχρὸν ζημίας.

Ἡ κυρία αὐτῶν κατοικία, ἣτις χρησιμεύει αὐτοῖς ὡς τόπος καταφυγῆς ἐν περιπτώσει ἐμφανίσεως οἰουδήποτε ἐχθροῦ ἔχει μῆκος τριῶν τοῦλάχιστον μέτρων καὶ ἐνὸς μέτρου βάρους· ἐπὶ ἄλλα μικροτέρων διαστάσεων κατοικίαι ἀνιέρθησαν ἀλληλοδιαδόχως πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν νέων καστόρων.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου αἱ ἐξωτερικαὶ τῶν κατοικιῶν τούτων πλευραὶ ἐπεκρίθησαν ὑπὸ τῶν καστόρων διὰ στρώματος πηλοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ προφυλάξαι αὐτὰς ἀπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀκρασιῶν τοῦ χειμῶνος· καίτοι δὲ πιστεύεται γενικῶς ὅτι τὰ τοιαῦτα ἔργα οἱ κάστορες ἐκτελοῦσι τῇ βοήθειᾳ τῆς οὐράς αὐτῶν, ἀλλ' ἠθὲς εἶνε ἐν τούτοις ὅτι μόνον τοὺς ἐμπροσθίους πόδας μεταχειρίζονται.

Τὴν κοίτην αὐτῶν παρασκευάζουσιν ἐκ περικομμάτων ξύλου· ἀπ' οὗ φάσκει τοῦ δένδρου τὸν φλοιὸν τοποθετοῦσιν ἐνώπιον αὐτῶν τὸ ἀπομένον ξύλον καὶ διὰ τῶν ὀδόντων μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς μικρότατα τεμάχια.

Πρωτίστη ἀρετὴ αὐτῶν εἶνε ἡ καθαριότης· οὐδὲν ἔχνος ἀκαθαρσίας ἢ περιτώματος ἐν τοῖς οἰκήμασιν αὐτῶν ἀπαντάται.

Ἐν καιρῷ χειμῶνος τρέφονται διὰ φλοιῶν δένδρων, ὧν προτιμῶσιν ἰδίως τὴν ἱτέαν καὶ τὴν λεύκην· μετὰ δὲ ταῦτα ἀγαπητὰ αὐτοῖς δένδρα εἰσὶν ἡ ὄρυς, ἡ πλάτανος, ἡ πελέα, ἡ λεπτοκαρέα καὶ ἡ πίτυς· περὶ πολλοῦ δὲ ποιοῦνται τὰ πιτυοειδή, ἐν οἷς ἰδίως τὴν σκωτικὴν πίτυν. Κατὰ τὸ θέρος τρώγουσι θάμνους, χλόην καὶ τοὺς νεαροὺς παντοειδῶν φυτῶν βλαστούς· τὸ δὲ φθινοπώρον ἐκποσώσκει, ὡς ὑπεραγαπῶσι.

Τὴν κατακοπὴν τῶν δένδρων ἐκτελοῦσιν ἐν ὄρα νυκτός· μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ δένδρου οἱ κάστορες σημειοῦσι περιτρώγοντες διὰ τῶν ὀδόντων, πέριξ αὐτοῦ τὸ ἀπὸ τοῦ ἐδαφους ὕψος εἰς 8 θὰ γίνῃ ἡ ἀποκοπή· ἐπιλαμβάνονται δὲ τοῦ ἔργου τοποθετοῦμενοι εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς διευθύνσεως, πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ πέσῃ τὸ δένδρον. Οἱ κάστορες εἰσὶ ζῶα δειλὰ καὶ φοφοδεῆ· Ἐπὶ τῷ ἐλαχίστῳ κινδύνῳ, ὃν ἤθελεν εἰς τούτων διακρίνει, εἰδοποιεῖ τὴν ἀποικίαν δι' ἡχηρῶ ἐν τῷ ὕδατι κτύπου τῆς οὐράς καὶ παραχρῆμα πάντες ἐξαφανίζονται.

Ἡ ἐργασία εἶνε ὑποχρεωτικὴ παρὰ τοῖς κάστοροι· οἱ ὄνηροὶ ἐκδιώκονται ἀηληθῶς, μεμονωμένοι δὲ καὶ μακρὰν τῆς ἀποικίας θνήσκουσιν ἐκ πείνης.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Σπατάλη ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ἐν οὐδεμὲν ἄλλη χώρα ἐπεβλήθη ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων τῆς κοινωνίας τάξεων εἰς τὰ ἐργατικά πλήθη τοῦ λαοῦ, τηλικαύτη κατὰ τὸν χρόνον καὶ τοὺς μόχθους ἐργασία, ὅσον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Αἰγύπτῳ. Εἶνε αἰσχρὰ ἡ ὑπέμετρος αὕτη κατάχρησις τῆς ζωῆς καὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων τῶν κατωτέρων τοῦ λαοῦ τάξεων. Ἄνωθ' ἰδὲν τῆς ἀκαταλόγιστου ταύτης κατάχρησις δύναται τις νὰ συλλάβῃ ἀναλογίζόμενος, ὅτι διὰ μόνην τὴν μεταφορὰν μονολίθου ἐκ τῆς νήσου Ἐλεφαντίνης εἰς τὴν ἐν τῇ κίτῳ Αἰγύπτῳ Σαῖν, 2000 ἄνθρωποι ἐργάζοντο ἐπὶ δύο ἔτη· ἡ διάρως τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἐστοίχισε τὴν ζωὴν 120 χιλ. ἀνθρώπων, μίᾱς δὲ καὶ μόνης πορמידος, τῆς τοῦ Χέσπος, ἡ ἀνέγεροις ἀπήτησε τὴν ἐργασίαν 360 χιλ. ἀνθρώπων ἐπὶ 20 ἑκα ἔτη.

* * *

Τετρακίς ἀλλάσει τὸ ὄνομά του ὁ Ἰάπων κατὰ τὸν βίον του· ἐν ἡλικίᾳ ἐπτά ἐτῶν τὸ πρῶτον· εἶτα τὸ δεύτερον ἐνηλικιωμένος· τὸ τρίτον πάλιν ὅταν εἰς δημοσίαν διορισθῇ θέσιν καὶ αὐθις τετάρτην φορὰν, ὅπταν εἰς μέγα προαχθῇ ἀξίωμα· ἐπιβάλλεται ἔτι ὑπὸ τῶν ἐθίμων τῆς χώρας, τῆς εὐγενείας καὶ τῶν παραδόσεων καὶ ἡ διὰ πέμπτην φορὰν ἀλλαχθῇ τὸ ὄνομα ὅταν τυχόν τις τῶν προεταμένον αὐτοῦ φέρῃ τὸ ὄνομά του.

* * *

Μεταξὺ τῶν περιφημοτέρων ἀδάμαντων, ὁ ὑπὸ τὸ γνωστὸν ὄνομα Régent ἢ Pit κατέχει τὴν πρώτην θέσιν· ὁ ἀδάμας οὗτος ἀνήκει μὲχρι τοῦ 1888 εἰς τοὺς θησαυροὺς τοῦ γαλλικοῦ στέμματος ζυγίσει 1387 $\frac{1}{8}$ καράτια καὶ ἔχει μέγεθος 8 κυβικῶν ἑκατοστομέτρων. Ἡ στυλινότης αὐτοῦ καὶ ἡ διαύγεια εἶνε ἔκτακτοι, ἐνεῦθεν δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Régent (ἀντιβασιλεὺς). Τὸ ὄνομα Pit προσέλαβεν ἀπὸ τοῦ πρώτου ιδιοκτήτου, πλουσίου ἄγγλου ὁκαλλήλου ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίας, ὅστις ἐπώλησε τὸν ἀδάμαντα τούτον εἰς τὸν Δούκα τοῦ Ὁρλεάνς ἀντι 3 $\frac{3}{4}$ ἑκατομ. φράγκων. Ἀκατέργαστος ἐζύγισεν ὁ Régent 410 Καράτια, ἡ δὲ κατεργασία αὐτοῦ διαρκέσασα ἐπὶ δύο ἑκα ἔτη ἐστοίχισεν ἄνω τῶν 100 χιλ. φράγκων. Τὰ ἀποτίμματα εἶχον ἀξίαν 180,000 φράγκων. Ἐπὶ ἰκανὸν χρόνον ὁ πολυτέμνος οὗτος ἀδάμας ἐκόσμηε τὸ ἔθνος Ναπολέοντος τοῦ Α'. Ἡ ὄξια αὐτοῦ ὁλογιζέται εἰς 12 ἑκατομ. φράγκων.

* * *

Ἐν τῶν περιεργωτάτων ἐν τῇ διεθνείᾳ ἐκθέσει τῶν Παρισίων ἐκθεμάτων ἔσται ἀτμομηχανὴ φιλοτεχνηθεῖσα ὑπὸ γάλλου μηχανικοῦ καὶ καλλιτέχου ἄμα Ἡ ἀτμομηχανὴ αὕτη εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ μικροτάτη πασῶν τῶν ὑπαρχουσῶν· διότι ζυγίσει 3 μόνον γραμμάρια, ἔχει ὕψος 1 $\frac{1}{2}$ ἑκατοστομέτρων καὶ συναποτελεῖται ἐξ 180 μεταλλίνων μερῶν.

* * *

Τὸ μέσον ὕψος τῆς ξηρᾶς. Ἐκ τοῦ κατωτέρου συγκριτικοῦ πίνακος περὶ τοῦ μέσου ὕψους τῶν ἡπείρων ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἐξάγεται· ὅτι ἡ Ἀσία καὶ Ἡ Ἀφρικὴ εἶνε αἱ μάλλον ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ἀνοψόμεναι ἡπείροι τῆς γῆς· τῶν διαφόρων ἡπείρων τὸ μέσον ὕψος ἔχει ὡς ἐξῆς·

ἡ Ἀσία . . .	μέχρι 480 μέτρων
ἡ Ἀφρικὴ . . .	480 "
ἡ Βόρειος Ἄμερ. . .	404 "
ἡ Νότιος . . .	360 "
ἡ Εὐρώπη . . .	295 "
ἡ Αὐστραλία . .	245 "

* * *

Στατιστικὴ τῆς ἀνά τὴν οἰκοσήμενην κατασκευὴς καὶ τῆς χρήσεως τοῦ χαρτοῦ. Ἐπάρχουσιν ἐν συνόλῳ, ἐν ταῖς πεπολιτισμέναις χώραις 4000 χαρτοποιεῖα κατασκευάζοντα ἐτησίως 950 ἑκατ. χιλιγράμμων χαρτοῦ. Τοῦ κολοσιαίου τούτου ποσοῦ 300 ἑκ. χιλ. καταναλίσκονται δι' ἐφημερίδας ἐν γένει, 191 ἑκ. διὰ τὸ βιβλιοπωλικὸν ἐμπόριον, 100 ἑκ. διὰ τὸ ἐμπόριον, ἕτερα 100 εἰς χρῆσιν τῶν κυβερνητικῶν γραφείων, 98 ἑκ. διὰ τὴν βιομηχανίαν, 95 ἐν τοῖς ἐκαταυτησίαις καὶ 101 ἑκ. διὰ τὴν ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν.

ΝΑΤΑΣΙΑ

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. φύλλον.)

Τὴν ἐπιούσαν ἡ καταγίς εἶχεν ἤδη κοπάσει· ὠραία πρώτη προανήγγελλεν ἡμέραν μεγαλοπρεπή· τὸ πᾶν ἐσπινθηροβόλοι ὑπὸ τὸν ἥλιον· ὁ οὐρανός, τὰ ὕδατα, οἱ ἐπὶ τῶν ὀρέων πάγοι, οἱ φαλακροὶ βράχοι καὶ οἱ πράσινοι λευμῶνες, οἵτινες λουσθέντες ὑπὸ τῆς βροχῆς ἔστλινον διὰ σμαραγδίνης λάμπεως· διαβαίνων διὰ τῆς κλίμακος ἔστην πρὸ τοῦ μέλανος πίνακος, ἐν ᾧ ἐστημεῖοντο τὰ ὀνόματα τῶν ξένων· πρῶτον ἐν αὐτῷ ἀνεγράφετο τὸ τοῦ στρατηγοῦ Β. . . ἐκ Πετροπούλεως· ἠρένησα ἐν τῇ μνήμῃ, καθόσον ἀναμνησθὼς εἶχόν σου γνωρίζει τὸν φέροντα τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀναμνησθῶ αὐτοῦ τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ.

Εἰσελθὼν εἰς τὴν αἰθούσαν εἶδον τὸν κ. Β. . . καθήμενον πλησίον τραπέζης, ἐν ἣ ἔκειτο κύπελλον τεῖου καὶ κρατοῦντα σιγάρον καὶ φύλλον τοῦ Βορρά. Τὸν ἀνεγνώρισα πάραυτα. Ἦν ῥώσος στρατηγὸς φέρων καὶ τὸν τίτλον βαρώνου, ἂν μὴ ἀπαύτου, ὃν εἶχον συναντήσει πρὸ τινων ἐτῶν ἐν Παρισίοις, ὅπου εἶχεν ἔλθει, ἵνα καταναλώσῃ λείψανά τινα νεότητος καὶ πολὺν χρυσόν, ὃν ἀφειδῶς διέσπειρε πανταχοῦ, ὅπου εὐπρόσδεκτος ὑπάρχει τῶν ξένων ὁ χρυσός· ἦν παχὺς πεντηκοντούτης περίπου τὴν ἡλικίαν, βραχυὸς καὶ πεπρωτισμένος δι' ἰσχυρῶν καὶ εὐρέων ὤμων, οὗς ἔσσειεν ἀπαύτως, οἰοεὶ ὅπως κινῆ ἀράτους ἐπωμίδας. Ἐν ἡμέρᾳ παρατάξεως ἡ καὶ μάχης θὰ εἶχε τὴν παράστασιν ὠραίου στρατηγοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς μοίρας του· ἀλλ' ἐντὸς αἰθούσης ἐφαινετο γυμνὸς παντὸς ὅ,τι δύναται νὰ ἐμφελκώσεται τὴν προσοχὴν καὶ νὰ εὐαρεστήσῃ· οἱ τρόποι του ἡλέγχοντο ἀδέξιοι καὶ πῶς νωθοὶ τὸ πνεῦμα· ἡ πλατεῖα του μορφὴ πληρουμένη ὑπὸ φοβεροῦ μύστακος καὶ πυκνωτάτων ὀφρύων ἐξέφραζε τρανῶς πρᾶξιαν διάθεσιν· ἠδύνατό τις νὰ ἐκλάβῃ αὐτὴν ὡς τὴν ὄψιν μεγάλου μολοσσοῦ κοιμωμένου ἐν προστηγῷ τόπῳ· ἐν συνόλῳ εἶναι φυσιογνωμία ἄμα μὲν κενὴ χαρκτηρῶς, πλήρης δὲ τοῦ εἶδους ἐκείνου τῆς σπουδαιότητος, ἣν ἐθίζονται νὰ ἐπιδεικνύουσιν οἱ στεροῦμενοι μεγάλῃς εὐφυΐας ἄνθρωποι, ὅπταν ἐν τῷ ἐπισήμῳ κόσμῳ κατέχουσι θέσιν ποιᾶς τινος βαρόντιος.

Ὡς πάντες οἱ ἐπιβάλλουσιν ἔχοντες ὄψιν ἄνθρωποι, ὁ στρατηγὸς διακρίνεται ἐπὶ ἀγαθότητι· προσήλθεν ἐν ἀπουδίᾳ πρὸς ἐμέ, εὐθύς ὡς μὲ διέκρινε καὶ ἤρξατο νὰ μοῦ κινή τὰς χεῖρας, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ τὰς ἀποσπάσῃ· ἐφαινετο κατατεθελγμένος ἐκ τῆς συναντήσεως ἡμῶν· μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν συνήθων προσρήσεων, ἐκαθέσθην παρ' αὐτῷ· μοῦ εἶπε τότε, ὅτι εἶχε νόμφρεθη, ὅτι ἡ κ. Β. . . ἦτο κράσεως λεπτοφυοῦς καὶ ὅτι εἶχε κατὰ σύστασιν τῶν ἱατρῶν ὀδηγήσει αὐτὴν εἰς Ἑλβετίαν· ἐμνήσθη εἶτα φαιθρῶν τινων τῆς ἐν Παρισίοις διατριβῆς αὐτοῦ ἐπισοδίων· αἴφνης θύρα τις κειμένη ἀπέτανει τοῦ λευμῶνος ἀνεώχθη καὶ παιδίον διετὲς ἢ τριετὲς ὀδηγούμενον ὑπὸ παιδαγωγῷ ἀγγλίδος εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον. — Ὡ! καλῶς ἤλθεε Σιὸρ Γεώργῳ· φθάνεις εἰς κατὰλληλον στιγμὴν. — Καὶ μοῦ παρουσίασε τὸν υἱὸν του. Ὁ Σιὸρ Γεώργῳ, ἦν ὠραῖον νέηπιον, οὐχὶ ροδόχρουν καὶ φουσίανθον ὡς χειροβίμ τῆς Ἀλβάνης ἀλλὰ μικρὸν λεπτοφυὲς πλάσμα, ἐσανθὸν καὶ ὄψιν ἔχον ὑπερτάτην ἀποπνεύουσαν γλυκύτητα καὶ ἦδη σκίαν τινα σκέψεως ἐν τῷ βλέμματι· εὐτυχῶς δι' αὐτὸ οὐδένα τῶν χαρακτῆρων τοῦ πατρικοῦ προσώπου εἶχε κληρονομήσει· ἡ ὑπαγωγὸς αὐτοῦ μορφῆ ἦν ὡσεὶδὴς τὸ σχῆμα, κυανοὶ δὲ ὀφθαλμοὶ ὡς κληματαίδες καθύλασον αὐτὴν ἠδέως· ἡ βραχεία κεντητὴ ἐσθῆς του δὲν ἐκάλυπτε τὰς κνήμας καὶ ἐπὶ τῶν γυμνῶν του ὤμων ἐκυμάτιζε κόμη, ὡς ἡ μέταξά λεπτῆ· ἡ γυναικῶδης τῆς κόμης διευθέτησις καὶ τὸ λεπτόν ἦθος παρεῖχον αὐτῷ τὴν ὄψιν εὐειδοῦς κορασίδος μάλλον ἢ ἄρρενος. — Ὁμοιάζει ἐν τῇ μητέρα σου εἶπεν ὁ κ. Β. . . μαντεύσας τὴν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ζωγραφουμένην φιλοφρόνησιν. Ὅταν ὁ στρατηγὸς μοῦ ὠμίλησε περὶ τῆς συζύγου του, ἡ εἰκὼν ἦν ἐν ἐμαυτῷ ἐσχη-

μάτσια δὲν ἦτο λιαν γοητευτικὴ· φυσικὸν ἦτο νὰ κρίνῃ αὐτὴν οὕτως ἐκ τῶν ἰδίων· θεωρῶν τὸ παιδίον ἐσκέφθη, ὅτι δυνατόν ἦτο ν' ἀπαυτῶμαι· ὁ στρατηγὸς ἐκάθισε τὸ παιδίον ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τὸ ἤτένιζε μετὰ πατρικῆς ὑπερηφάνειας. — Χαίρεισε τὸν κύριον, τῷ λεπτῇ καὶ ἀπαλῇ ὡς ὀλοστηρικὸν χεῖρά του· συναισθανόμενος ὅτι ἠδίκοιεν τὴν κ. Β. . . καὶ μὴ δυνάμενος νὰ παράσχῳ αὐτῇ, τὸ γε νῦν, ἐπαρκεστέρην ἐπανόρθωσιν ὡς δειγμα μεταμελείας ἐπέθηκα φιλῆμα ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ τέκνου τῆς· τούτο οὐδαμῶς ἐξέπληξε τὸν Γεώργῳ ἀνεκούφισε δὲ καὶ τὴν ἐμὴν συνείδησιν. Ὁ στρατηγὸς ἀποσιπῶν τὸ τέτιόν του, προέτεινε ἐκδρομὴν ἰταπασίας εἰς τὸν υἱόν του· ἐπὶ τῇ προσκλήσει ταύτῃ ὁ παῖς ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ὤμου του· καὶ διὰ τῆς μιᾶς τῶν χειρῶν προσκολλώμενος ἐπὶ τῆς κόμης του ἔσσειε διὰ τῆς ἐτέρας φαντασιώδεις μαστίριον· ἠγγέθη ὁ στρατηγὸς καὶ ὑποστρίψων τὸν υἱόν του ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ κινδυνώδει ἐκείνῃ θέσει, ἤρξατο νὰ διατρέχῃ τὴν αἰθούσαν ἀπομιμούμενος πάντα τὰ γνωστὰ τοῦ γένους τῶν ἵππων βαδίσματα· τῶν παρακαθημένων τινες ἐκεῖ προγευματίζοντες, ἐστράφησαν νὰ ἴδωσι μετ' ἐκπλήξεως ἀλλ' οὐδαμῶς ἐτάραξε τὸν στρατηγὸν μετὰ τοῦ υἱοῦ του ἡ περιέργεια αὐτῆ. Ἰπσοὶ καὶ ἀναβάτης ἐξετέλεσαν μετὰ τοσαύτης ἀταραξίας τὸ ἔργον αὐτῶν, ὡσεὶ εὐρίσκοντο κατόμνοι ἐν ἐρήμῳ. Διὰ τελευταίου σκιρτήματος μετὰ τέχνης ἐκτελεσθέντος ἔδωκε πέρας ὁ στρατηγὸς εἰς τὴν παράστασιν καὶ κατέθηκε αἶσαν καὶ ἀβλαβῆ τὸν Σιὸρ Γεώργῳ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς παιδαγωγοῦ, ἣτις ἐθεάτο τὴν θουρυβώδη ταύτην ἀσκήσιν ἐν ἀνυσυχία μετεχούσῃ καὶ τρόμου· ὁ στρατηγὸς ἔπλευσεν εἰς τὸν ἰδρωτὰ καὶ ἀπέμασε τὸ πρόσωπον. — Σερπετὸ παιδί, τίγρινε! εἶπεν, ὡσεὶ ἐπιζήτων νὰ δικαιολογήσῃ ἑαυτὸν. — Καὶ τί θὰ εἶπῃ ἡ μαμμά; — ἐξ οὗ συνεπέρανον, ὅτι εἰς τὴν μητέρα δὲν ἤρθεσκον πολὺ αἱ οἰκογενειακαὶ σκηναὶ ἐν αἰθούσῃ ξενοδοχείου.

Ἀδθημερὸν ὁ στρατηγὸς μὲ παρέσυρεν εἰς ἐκδρομὴν ἀλιείας· διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις προτερήμασιν αὐτοῦ ὁ στρατηγὸς ἀγαπᾷ ἔμμανῶς τὴν ἀλιείαν. — Κατὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον ὑπῆρξε τόσφ φιλοφρονητικὸς πρὸς ἐμέ, ὥστε ἠδυνήθη νὰ μοῦ ἀποσπάσῃ τὴν ὑπόσχεσιν ἵνα παραμείνω ἔτι ἡμέρας τινας ἐν Λυκέρνῃ, καθόσον ἐπεθύμει, ἔλεις, νὰ μὲ παρουσιάσῃ εἰς τὴν σύζυγόν του· κατὰ βάρους οὐδὲν ἄλλο ἐπεθύμει ἢ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐν τῷ προσώπῳ μου σύντροφον τῶν ἐκδρομῶν ὅστις τῷ ἐφαινετο εὐάρεστος τὸν χαρακτῆρα. Ἐπανήλθομεν ὑστερήσαντες ὀλίγῳ διὰ τὸ δειπνῶν· ὁ στρατηγὸς ἀνῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον του πρὸς ἀλλοτρίαν ἐνδυμασίαν ἐγὼ δὲ εἰς τὸν ἐμόν καὶ ἐπανεύρομεν μετὰ μικρὸν ἀλλήλους παρὰ τὴν τράπεζαν. Μόλις εἶχον καταλάβει τὴν θέσιν μου, ὅτε εἰσῆλθεν ἡ κ. Β. . . Δυσχερῶς ἠδυνήθη νὰ καταστελῶ ἐκφώνησιν ἐκπλήξεως· ἡ σύζυγος τὸν στρατηγῶ, ἦν ἡ ἀγρωστὸς τὸν ἐξώστου· ἐκαθέσθη παρὰ τῷ συζύγῳ σχεδὸν κατέναντί μου ὀλοσχερῶς φωτιζομένη. Ἡ χαρίεσσα μορφὴ τῆς ἦν ὑπὸ πᾶσαν ἐσοψιν ἀξία τοῦ κομψοῦ ἀναστήματος, τοῦ ὑπερηφάνου τῆς κεφαλῆς σχήματος, τῆς ἐντόνου διαγραφῆς τῶν ὤμων, ἅπαντα τοσοῦτῳ εὐλαβῶς εἶχον ἀποθανυμάσει τὴν προτεραίαν. Δὲν ἦτο ὠραία κατὰ τὴν αὐστηράν τοῦ πράγματος ἔνοιαν, ἀλλ' ἦν θελκτικωτάτη. Ἡ ὄψις αὐτῆς ἦστανθεν ἐκ τῆς νεότητος, τῆς ὀρόσου καὶ τῆς ἠδικῆς ἐκείνης τῶν χαρακτῆρων ἀρμονίας πρὸς τὴν οὐδέποτε δύναται νὰ παραβληθῇ ἡ ἀπλὴ τῶν γραμμῶν ἀκριβεία· ὅταν ἐμειδία ἅπανα ἡ μορφὴ αὐτῆς κατηγγαλίζετο· τὸ μέτωπον αὐτῆς εὐρὸ καὶ ἐπιχαρίτως κυρτούμενον, ἀφωμοιοῦτο τοῖς προτάφοις διὰ τῆς αὐτῆς ἰδεώδους γραμμῆς· αἱ πρᾶσαι αὐτῆς καὶ τὸ στόμα ἐνέφαινον διαγραφὰς ἀρρήτου γλυκύτητος· εἶχε μεγαλοπρεπεῖς ὀφθαλμοὺς βαθέως κυανοῦ χρώματος, ὅπὸ μακρῶν βλεφαρίδων θυσανουμένους· ἀνεγνώρισα τοὺς ὀφθαλμοὺς τούτους· ἦσαν αἱ τοῦ τέκνου τῆς, μείζονες, σοβαρότεροι καὶ πλείον ἀκτινοβολούντες· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς κ. Β. . . μετεῖχον ὑγρὰς τινος λάμπεως, ἐν ἣ πλείον διετρανοῦτο δύναμις ψυχῆς ἢ πνεύματος καὶ φαιδρότητος· ὀλόκληρον αὐτῆς τὴν φυσιογνωμίαν διέκρινεν ἐκφρασις, ἐξαισίας ἀγνότητος· δροσεροὶ ἦσαν οἱ κρόταφοί

της, ελαφρώς υπό φλεβών διατεμνόμενοι και παρθενικήν ἔτι τηροῦντες λευκότητα· τὸ βλέμμα της ὑψοῦτο ἄδολον καὶ τὰ χεῖλη δὲ αὐτὰ μετὰ τινος ἀφελείας ἡμιγνοῦντο.

Βλέπων τις τὴν γυναῖκα ταύτην παρὰ τῷ ἑαυτῆς συζύγῳ ἐδοκίμαζε τὸν πειρασμὸν νὰ διερωτᾶται συνεπείᾳ ποίων ὀλεθρίων περιστάσεων, ἢ λευκῆ αὐτῆ χεῖρ, ἢ λεπτοφυεῖς φέρουσα καὶ χαριστάτους εἰς πάσας τὰς φαλάγκας δακτύλους, εἶχε συμβῆ νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς ὀγκώδους ὀπλῆς τοῦ ἀγαθοῦ τούτου στρατιώτου· καὶ ὅμως ἦτο ἴσως εὐτυχῆς· ἀδύνατον ἦτο νὰ συμβιβάσῃ τις τὸ ὄροσερον τοῦτο μειδιάμα καὶ τὴν γροῶδη νεότητα, ἢς ἀνεπιληπτοὶ ἦσαν ἔτι οἱ χαρακτῆρες μετὰ τῆς πείρας οἰουδὴποτε ἐν τῷ βίῳ ἀτυχήματος· πλὴν ὅτε αἴφνης ἤθελε προσβλέψῃ τις αὐτήν, ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινεν εἰς τὸ βάθος αὐτῶν ἀσυνοίητόν τι ὕπερ ἐνεποῖε ἐντύπων καὶ ὕπερ

πνουν ἀνοικτὰς φέρουσαι ἐσθῆτας, ἢ δὲ τῆς κ. Β . . ., ἦν αὐστηρῶς ἐμπεπορημένη ἐν τῷ θώρακι ἄχρι τοῦ ἀνωτάτου σημείου· στενή δὲ σειρά τριχάπτου περιέβαλλε τὸν ὄροσερον καὶ λεπτόν ὡς νεαρὰς κόρης τράχηλόν της· ἢ τραχήλια ἐκείνη μ' ἐξηρέθιζε, καθόσον ὁσάκις ἢ κ. Β . . . ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν, ἐσχηματίζετο ἐν τῷ τραχήλῳ μικρὰ πτυχή θαυμασίως ἐντελής, ἢς μόνον τὴν ἀρχὴν ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ. Μετὰ τὸ δεῖπνον διεσπάρησαν οἱ συνδαιτηγμένες εἰς τοὺς κήπους καὶ τὸ καπνιστήριον· ἢ κ. Β . . . εἰσῆλθεν εἰς παρακειμένην μικρὰν αἴθουσαν· ὁ στρατιγὸς ἦλθεν ὅπως μὲ παραλάβῃ καὶ μὲ ὠδήγησε παρ' αὐτῆ· ὄφειλω ν' ἀποδώσω δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀγαθὸν στρατηγόν· ἔπραξε τὸ καθήκον τοῦτο, ὅσον ἠδύνατο κάλλιον· ὠμίλησε περὶ ἐμοῦ διὰ τῶν κολακευτικωτάτων ἐκφράσεων, ἀλλ' ἢ ἐνθουσιώδης τοῦ κ. Β . . . προθυμία ἠστόχησε τοῦ σκοποῦ ὑπερ-

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ.

δὲν ἐξέφραζε τὴν ἀφελὴ τοῦ λοιποῦ προσώπου ἡρεμίαν· εὕρισκε τις παρὰ τῷ Γγαίτε βραχείας ποιήσεων περικοπὰς, ὧν οἱ τελευταῖοι στίχοι εἴρωνες ἄμα καὶ αἰσθηματικοὶ προκαλοῦσι μακρὸν βεμβασμὸν ὅπταν κλείσῃ τις τὸ βιβλίον· ἐπιθυμῆι τις νὰ κατανοήσῃ τὴν ἐνδόμυχον τοῦ ποιητοῦ σκέψιν, ἀλλ' ἢ δυσνόητος αὐτῆ σκέψις διαφεύγει πάντοτε τὸν ἀναγνώστην, ἐν τούτῳ δὲ ἀκριβῶς ἔγκειται τὸ θέλγητρον αὐτῆς· ἢ ἄλλος τῆς κ. Β . . . καλλονὴ ἦν ὁμοία μικρῷ γερμανικῷ ποιήματι· πάσαι αὐτοῦ αἱ στροφαί, ἦσαν ὑπερβαλλόντως ἀπλάι μόνος δὲ ὁ τελευταῖος στίχος ἐπανέρριπτεν εἰς τὸ ἄγνωστον.

Ἡ ἀνοικτοῦ καστανοῦ χρώματος, σχεδὸν ξανθὴ κόμη της περιεβάλλετο ὑποπύρρους ἐν τῷ ἡλίῳ χρώσει· καὶ διέστλιβεν ἐν μαλθακοῖς κυματισμοῖς ἐν οἷς ὑπωλίσθανε τὸ φῶς, περιελίσσετο δὲ ἀφελῶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μετὰ τῆς σοφῆς ἐκείνης ἀπλότητος, ἦτις παρέχει εἰς τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Κανόβα τὴν καλλίστην μεταξὺ τῶν θεαινῶν ἀπασῶν κόμωσιν· οὐδ' ἢ ἐλαχίστη ταινία ἐκόσμη αὐτήν· ἔφερεν ἐσθῆτα, ἐκ μουσελίνης κομφοτάτην. Ἐνεκα τῆς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὑπερμέτρου θερμότητος, πάσαι αἱ κυρίαὶ ἐδεί-

ακοντίσασα αὐτόν· διέκρινον εἰς τὸ ἦθος τῆς συζύγου του σιάν ἀμηχανίας ελαφρὰν καὶ ἀδιόρατον ὑπερηφανείας ἔκφρασιν καὶ εἶδος τι φιλογάθου ἀδιαφορίας. Εἰς τὸν χαιρετισμὸν μου ἀπήντησε διὰ σοβαροῦ μειδιάματος, μ' ἐτίμησε διὰ βλέμματος τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν της καὶ εἶπε μόνον ὅσα ἦσαν ἀπαραίτητα ὅπως μοι ἐπιτρέψῃ νὰ μείνω παρ' αὐτῆ· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἦν ἐπιφυλακτικὴ, ὅτι ἤθελε νὰ κρίνῃ ἀφ' ἑαυτῆς περὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἀπροσδοκῆτου τοῦ συζύγου της φίλου, πρὶν ἢ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ τῇ προσεγγίσῃ ἐκ δευτέρου. Τὸ διαγῆς βλέμμα της ἐφαίνετο λέγον μοι. — Ὅμιλει λοιπὸν κύριε, ἵνα γνωρίσω τίς εἶσθε· ὠμίλησα ἄχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὁ Σιδρ Γεώργιος ἐμφανισθεῖς εἰς τὸ δωμάτιον ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας της· ἐμειδίασε τότε, ἠγέρθη, μοι ἀπήρθη ἑλαφρὰν τῆς κεφαλῆς κλίσιν, ὡσεὶ ἵνα σημάνη τὸ πέρας τῆς ἀκροάσεως καὶ ἀπεχώρησε μετὰ τοῦ παιδιοῦ. — Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμετέρας γνωριμίας, ἦτις ἀριθμῆι νῦν ἐξ ἑβδομαδῶν βίον.

(Ἔπεται συνέχεια.)